

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૨૩૬૦/૨૦૧૯

મંજૂરી અને સહી માટે :

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. એમ. ઠાકર

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વી. પી. પટેલ

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી છે?	
૨	ચુકાદો પત્રકારને સંદર્ભિત કરવો કે નહીં?	
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા ઇચ્છે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ અથવા તેનાં હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગેનો કોઈ મહત્વપૂર્ણ કાયદાકીય પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	

કારગો મોટર્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

ગુજરાત મેરીટાઇમ બોર્ડ

=====

ઉપસ્થિતિ

શ્રી પી. સી. કવિના, વરિષ્ઠ વકીલ અને શ્રી મિહિર જે. ઠાકોર, વરિષ્ઠ વકીલ

સાથે રોહન લવકુમાર (૯૨૪૮) અરજદાર (ઓ) નંબર ૧ માટે

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧ માટે જી.એચ.વર્ક (૭૩૯૨)

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૨ માટે કુલદિપ કે અડેસરા (૯૨૨૨)

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૨ માટે શ્રી કે. એમ. પરીખ (૫૭૫)

=====

કોરમ:માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. એમ. ઠાકર

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વી. પી. પટેલ

તારીખ:૧૩/૦૯/૨૦૧૯

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વી. પી. પટેલ ના દ્વારા)

૧ આ અરજી અરજદાર – કાર્ગો મોટર્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ કંપની દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે, જે પ્રતિવાદી નં. ૨ – બેંક ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા તા. ૨૭/૧૨/૨૦૧૨ના રોજ જારી કરવામાં આવેલી અને પ્રતિવાદી નં. ૧ – ગુજરાત મેરીટાઇમ બોર્ડની તરફેણમાં આપવામાં આવેલી બેંક ગેરંટીના અમલીકરણથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ છે. ગુજરાત મેરીટાઇમ બોર્ડ ગુજરાત મેરીટાઇમ બોર્ડ અધિનિયમ, ૧૯૮૧ હેઠળ રચાયેલ સંસ્થા છે (ટૂંકમાં “જી.એમ.બી.”).

૨ અરજદાર તરફથી વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટ શ્રી મિહિર જે. ઠાકોર તથા વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટ શ્રી પી. સી. કવિણા સાથે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી રોહન લવકુમાર, પ્રતિવાદી નં. ૧ – જી.એમ.બી. તરફથી વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી જી. એચ. વીરક તથા પ્રતિવાદી નં. ૨ – બેંક ઓફ ઈન્ડિયા તરફથી વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી કે. એમ. પરીખ સાથે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી કુલદીપ કે. અદેસરા તરફે રજૂ થયેલી દલીલો સાંભળી તથા રેકૉર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવેલ રેકૉર્ડ અને દસ્તાવેજોનું અવલોકન કર્યું.

૩ અરજદારે અરજીના પેરા ૩૮માં રાહત માટે પ્રાર્થના કરી છે જે નીચે મુજબ છે:

“અ) પ્રતિવાદી નં. ૧ને મંડેમસનો રિટ જારી કરીને તા. ૨૭/૦૮/૨૦૧૨ની બેંક ગેરંટીમાં નિર્ધારિત જરૂરી શરતોનું પાલન કર્યા વિના બેંક ગેરંટીનો ખોટી રીતે અને ગેરકાયદેસર રીતે અમલ કરાવવા બદલ પ્રતિવાદી નં. ૨ પાસેથી પ્રાપ્ત થયેલી રૂ. ૧૭.૫ કરોડની રકમ પ્રતિવાદી નં. ૨ને પરત કરવા દિશા આપવામાં આવે;

બી) પ્રતિવાદી નં. ૨ને મંડેમસનો રિટ જારી કરીને અરજદારના ખાતામાં કરવામાં આવેલ ડેબિટને રિવર્સ કરવા તથા તા. ૨૭/૦૮/૨૦૧૨ની બેંક ગેરંટી જેવી જ શરતો અને નિયમોવાળી નવી બેંક ગેરંટી જારી કરવા દિશા આપવામાં આવે;

સી) અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૧ વચ્ચેના લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટમાં સમાવિષ્ટ શરતો અને નિયમોનો કોઈ ભંગ થયો ન હોય ત્યાં સુધી પ્રતિવાદી નં. ૧ને વિવાદિત બેંક ગેરંટીનો અમલ કરાવવાથી રોકવામાં આવે;

ડી) આ અરજીની સુનાવણી અને અંતિમ નિકાલ બાકી હોય ત્યાં સુધી પ્રતિવાદી નં. ૨ને અરજદાર વિરુદ્ધ ગીરો અમલમાં મૂકવા તથા તેના ખાતામાં રહેલી ડેબિટ બેલેન્સની રકમ પર કોઈ વ્યાજ વસૂલવાથી રોકવામાં આવે;

ઇ) આ અરજીની સુનાવણી અને અંતિમ નિકાલ બાકી હોય ત્યાં સુધી પ્રતિવાદી નં. ૧ને શરતી બેંક ગેરંટીના ગેરકાયદેસર અમલના કારણે પ્રતિવાદી નં. ૨ પાસેથી પ્રાપ્ત થયેલી રકમ આ માનનીય અદાલતમાં જમા કરાવવા દિશા આપવામાં આવે;

એફ) ઉપરોક્ત પ્રાર્થના (ડી) અને (ઇ) ના સંદર્ભમાં એકપક્ષીય વચગાળાની રાહત હુકમ આપવા કૃપા કરવામાં આવે;

જી) ન્યાયના હિતમાં માનનીય અદાલત યોગ્ય અને ન્યાયસંગત માને તેવી અન્ય તથા વધુ રાહત આપવામાં આવે.

૪. અરજદારનો કેસ:

૪.૧ અરજદાર કાર્ગો મોટર્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડનો કેસ છે કે અરજદાર કંપની અધિનિયમ હેઠળ નોંધાયેલ છે અને તે બંદરો, માળખાગત સુવિધાઓ વગેરેના વિકાસના વ્યવસાયમાં સંકળાયેલી છે (ત્યારબાદ તેને "અરજદાર" તરીકે ઓળખવામાં આવશે), અને તેણે ગુજરાત મેરીટાઇમ બોર્ડ માટે અને તેના વતી નરગોલના ગ્રીન ફિલ્ડ પોર્ટને વિકસાવવા માટે મુખ્ય પ્રમોટર તરીકે અરજી કરી હતી. ૨૧ એપ્રિલ, ૨૦૧૧ના રોજ જી. એમ. બી. દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી દરખાસ્ત માટેની વિનંતીના જવાબમાં, અરજદારે ૨૦ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૧ના રોજ દરખાસ્ત કરી હતી.

જ.૨ અરજદારને ૩૦મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૨ના રોજ લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટ (ટૂંકમાં “એલ.ઓ.આઈ.”) જારી કરવામાં આવ્યું હતું, જેના દ્વારા નરગોલ ખાતે બંદરના વિકાસ માટેનો પ્રોજેક્ટ અરજદારને ફાળવવામાં આવ્યો હતો અને તેને બિલ્ડ-ઓન-ઓપરેટર-ટ્રાન્સફર (ટૂંકમાં “બીઓઓટી”) ધોરણે બંદરના વિકાસ માટે મુખ્ય પ્રમોટર તથા સફળ બિડર તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યો હતો. એલ.ઓ.આઈ.માં કેટલીક મૂળભૂત શરતો નિર્ધારિત કરવામાં આવી હતી, જેમાં વિગતવાર પ્રોજેક્ટ અહેવાલ રજૂ કરવો, પ્રતિવાદી જી.એમ.બી. દ્વારા તેની મંજૂરી મેળવવી, કોસ્ટલ રેગ્યુલેટરી ઝોન ઓથોરિટી તથા પર્યાવરણ અને વન મંત્રાલય (ટૂંકમાં “એમ.ઓ.ઈ.એફ.”) પાસેથી પર્યાવરણીય મંજૂરીઓ મેળવવી અને સંબંધિત પર્યાવરણીય મંજૂરીઓ પ્રાપ્ત કર્યા બાદ જ કન્સેશન કરાર પર હસ્તાક્ષર કરવાની કાર્યવાહીનો સમાવેશ થતો હતો.

જ.૩ ૪ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૨ના રોજ અરજદાર દ્વારા એલ. ઓ. આઈ. સ્વીકારવામાં આવી હતી. એલ. ઓ. આઈ. અનુસાર, અરજદારે પ્રતિવાદી નંબર ૨-બેંક ઓફ ઇન્ડિયા (ટૂંકમાં “પ્રતિવાદી નંબર ૨-બી. ઓ. આઈ.”) દ્વારા બેંક ગેરંટી રજૂ કરી હતી, જે પ્રતિવાદી નંબર ૧-જી. એમ. બી. દ્વારા સૂચવવામાં આવી હતી. બેંક ગેરંટી રૂ. ૧૭,૫૦,૦૦,૦૦૦/- એટલે કે ૧૭.૫ કરોડની રકમ માટે હતી. અરજદારે બેંક ગેરંટી પર ૨૫ ટકા માર્જિન ચૂકવવું જરૂરી હતું અને ચૂકવ્યું હતું.

૪.૪ અરજદારે દાવો કર્યો છે કે:હાઇડ્રોગ્રાફિક સર્વેક્ષણો, ટોપોગ્રાફિક સર્વેક્ષણો, બેથોમેટ્રિક સર્વેક્ષણો, ફ્લોરા પ્રાણીસૃષ્ટિ સર્વેક્ષણો વગેરે જેવા વિવિધ સર્વેક્ષણો કર્યા પછી, અરજદારે માર્ચ ૨૦૧૫ માં વિગતવાર પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટ રજૂ કર્યો હતો, જેમાં સમગ્ર પ્રોજેક્ટ અને વિકાસના વિવિધ તબક્કાઓ વગેરેનો માસ્ટર પ્લાન સામેલ હતો અને તે દરમિયાન તે પર્યાવરણીય મંજૂરીઓ અને અન્ય મંજૂરીઓ પણ માંગતો હતો.ઓક્ટોબર ૨૦૧૫માં, અરજદારે ગુજરાત પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ (ટૂંકમાં "જી. પી. સી. બી".) ને પર્યાવરણીય અસર આકારણી અહેવાલનો મુસદ્દો રજૂ કર્યો હતો.આ માટે જાહેર સુનાવણી જાન્યુઆરી ૨૦૧૬માં જ હાથ ધરવામાં આવી હતી.અરજદારે સીઆરઝેડ ઓથોરિટી પાસેથી મંજૂરી માટે પણ અરજી કરી હતી, જે જૂન ૨૦૧૭માં જ મંજૂર કરવામાં આવી હતી.અંતિમ પર્યાવરણીય અસર મૂલ્યાંકન અહેવાલ સીઆરઝેડની મંજૂરી પછી જૂન ૨૦૧૭માં જ પર્યાવરણ અને વન મંત્રાલય (ટૂંકમાં "એમઓઈએફ") ને ઉપરોક્ત ત કરવામાં આવ્યો હતો.ત્યારબાદ નવેમ્બર ૨૦૧૭માં એમ. ઓ. ઇ. એફ. સાથે બેઠક યોજાઈ હતી અને માર્ચ ૨૦૧૮માં વિવિધ સરકારી સત્તામંડળો પાસેથી વિવિધ મંજૂરીઓ પ્રાપ્ત થઈ હતી અને એમ. ઓ. ઇ. એફ. ની આંતરિક નિષ્ણાત મૂલ્યાંકન સમિતિએ પણ તાજેતરમાં જ ઓગસ્ટ ૨૦૧૮માં નરગોલ પ્રોજેક્ટને મંજૂરી આપવાની ભલામણ કરી

હતી અને અરજદારે લોજિસ્ટિક ઉપરોક્ત સુવિધાઓનું નિર્માણ કરવા માટે ૪ હેક્ટર જંગલની જમીન પણ માંગી છે.અરજદારે એપ્રિલ ૨૦૧૫ માં જિલ્લા વન અધિકારી, વલસાડને તેની અરજી ઉપરોક્ત કરી હતી પરંતુ માપન અને સર્વેનું કામ જાન્યુઆરી ૨૦૧૮ માં જ કરવામાં આવ્યું હતું.રેલવે સાથે જોડાણ માટે વિગતવાર પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટને સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૫માં જ મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને પશ્ચિમ રેલવે દ્વારા એન્જિનિયરિંગ સ્કેલ પ્લાનને જાન્યુઆરી ૨૦૧૭માં જ મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને તે દરમિયાન ઓગસ્ટ ૨૦૧૪, ડિસેમ્બર ૨૦૧૫ અને ડિસેમ્બર ૨૦૧૭માં બેંક ગેરંટી વારંવાર લંબાવવામાં આવી હતી.આમ, વારંવાર પ્રતિવાદી નંબર ૧ ના કહેવા પર, અરજદારે પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને બેંક ગેરંટીનું નવીકરણ અને વિસ્તરણ કરવા માટે સૂચનાઓ જારી કરી.વધુમાં, ૫ ઓક્ટોબર, ૨૦૧૬ના રોજ લખેલા પત્ર દ્વારા, પ્રતિવાદી નંબર ૧એ એલ.ઓ.આઈ.ની મુદત તા. ૩૧/૧૨/૨૦૧૭ સુધી લંબાવી હતી અને ત્યારબાદ પ્રોજેક્ટને આર્થિક રીતે વ્યવહારુ બનાવવા, મૂડી ખર્ચ ઘટાડવા તથા એલ.ઓ.આઈ. હેઠળની આવશ્યકતાઓ પૂર્ણ કરવા માટે અરજદારને પોતાનો ડ્રાફ્ટ વિગતવાર અહેવાલ ફરીથી પ્રતિવાદી નં. ૧ સમક્ષ રજૂ કરવાનો હતો. પ્રોજેક્ટ માટેના બર્થની સંખ્યા પાંચ કરવામાં આવી હતી, જેમાં બે બર્થ કોસ્ટલ બર્થ હતા અને અન્ય બર્થ કોલ, કન્ટેનર તથા મલ્ટિપર્પઝ બર્થ હતા. તેથી, મે ૨૦૧૮માં અરજદારે બીજો

ડી.પી.આર. રજૂ કર્યો હતો અને હાલની તારીખે અરજદાર વિવિધ સત્તાધિકારીઓ પાસેથી વન, જૈવવિવિધતા તથા અન્ય પર્યાવરણીય મંજૂરીઓની રાહ જોઈ રહ્યો હતો. અંતે, માર્ચ ૨૦૧૮માં અરજદારે ફરીથી એલ.ઓ.આઈ.ની મુદત લંબાવવાની માંગણી કરી હતી. અરજદારે તા. ૦૬/૦૮/૨૦૧૮ના રોજ પ્રતિવાદી નં. ૧ – જી.એમ.બી.ને વધુ એક ચાદી મોકલી અને પ્રોજેક્ટ માટે વ્યૂહાત્મક ભાગીદાર શોધી શકાય તે હેતુથી એલ.ઓ.આઈ.ની મુદત લંબાવવાની સ્પષ્ટ રીતે માંગણી કરી હતી. ત્યારબાદ, તા. ૦૮/૦૫/૨૦૧૮ના રોજ પ્રતિવાદી નં. ૧એ અરજદારને પત્ર લખીને માલ તથા સેવા કરનો સમાવેશ થાય તે મુજબ સુધારેલી રકમ માટે બેંક ગેરંટીમાં સુધારો કરવા જણાવ્યું હતું અને તા. ૧૨/૦૬/૨૦૧૮ના રોજ વધુ એક ચાદી મોકલવામાં આવી હતી. અરજદાર બેંક ગેરંટીની રકમમાં સુધારો કરવાની પ્રક્રિયામાં હતો, તે દરમિયાન તા. ૧૫/૦૭/૨૦૧૮ના રોજ અરજદારને જાણ થઈ કે પ્રતિવાદી નં. ૧ – જી.એમ.બી. દ્વારા બેંક ગેરંટીનો અમલ કરાવવામાં આવી રહ્યો હતો.

જ.પ વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદીએ કોઈપણ તબક્કે અરજદાર તરફથી કોઈ શરતનો ભંગ થયો હોવાનો આક્ષેપ પણ કર્યો નથી. હકીકતમાં, અરજદાર પર્યાવરણીય મંજૂરી તથા પ્રોજેક્ટની

મુદત લંબાવવા અંગે પ્રતિવાદી સાથે નિયમિત રીતે પત્રવ્યવહાર અને અનુસરણ કરતો રહ્યો હતો. જૂન ૨૦૧૯માં પ્રતિવાદી બેંક ગેરંટીમાં સુધારો માંગતો હતો અને ત્યારબાદ તા. ૧૨/૦૭/૨૦૧૯ના રોજ પ્રતિવાદીએ તે જ બેંક ગેરંટીનો અમલ કરાવવા માટે પત્ર પાઠવ્યો હતો.

૪.૬ એવું પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે બેંક ગેરંટી પ્રતિવાદી નંબર ૧- જી. એમ. બી. દ્વારા શરતનો ભંગ તથા તેના પરિણામે થયેલ નુકસાનનો આક્ષેપ કરવામાં આવે ત્યારે જ બેંક ગેરંટીની રકમ ચૂકવવાપાત્ર બને છે.

૪.૭ એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે બેંક ગેરંટીની રકમ “એલ.ઓ.આઈ.માં સમાવિષ્ટ શરતોના મુખ્ય પ્રમોટર દ્વારા કરવામાં આવેલા ભંગ સામે” શરતી રીતે ચૂકવવાપાત્ર હતી. બેંક ગેરંટીમાં આગળ સ્પષ્ટપણે એવી શરત પણ નિર્ધારિત કરવામાં આવી હતી કે તેની અમલવારી કરતી વખતે “દાવો કરવામાં આવેલી રકમ એલ.ઓ.આઈ. તથા અન્ય સંદેશાવ્યવહારમાં સમાવિષ્ટ શરતોના ઉક્ત મુખ્ય પ્રમોટર દ્વારા કરવામાં આવેલા કોઈપણ ભંગને કારણે થયેલા નુકસાન તરીકે અથવા તેમાં સમાવિષ્ટ કરારોનું પાલન કરવામાં મુખ્ય પ્રમોટર નિષ્ફળ જવાના કારણે ચૂકવવાપાત્ર છે” એવું જણાવવાનું રહેશે.

૪.૮ એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે એલ.ઓ.આઈ.માં સમાવિષ્ટ શરતના ભંગની ગેરહાજરીમાં, અને ઉક્ત શરતનો ભંગ થયો હોવાનું સંતોષ થયા બાદ જ પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા તે આધારે બેંક ગેરંટીનો અમલ કરાવવામાં આવે ત્યારે જ પ્રતિવાદી નં. ૨ બેંક ગેરંટી હેઠળની રકમની ચુકવણી કરી શક્યો હોત. બેંક ગેરંટી શરતી હતી અને તેની અમલવારી માટે પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા શરતનો ભંગ તથા તેના પરિણામે થયેલ નુકસાન દર્શાવવું જરૂરી હતું.

૪.૯ વધુમાં એવો દાવો કરવામાં આવે છે કે અરજદારને આખરે ૧૬મી જુલાઈ ૨૦૧૯ના રોજ ખબર પડી કે પ્રતિવાદી નંબર ૨એ ગેરકાયદેસર રીતે બેંક ગેરંટીને રોકડમાં ફેરવવાની મંજૂરી આપી હતી. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે બેંક ગેરંટીમાં સ્પષ્ટ શરત હોવા છતાં કે તે ફક્ત "એલ. ઓ. આઈ. માં સમાવિષ્ટ શરતોના મુખ્ય પ્રમોટર દ્વારા કરવામાં આવેલા ભંગ સામે" શરતી રીતે ચૂકવવાપાત્ર છે, પ્રતિવાદી નં. ૨ – બેંક ઓફ ઈન્ડિયાએ ખોટી રીતે પ્રતિવાદી નં. ૧ના હિતમાં ચુકવણી કરી હતી.

૪.૧૦ ૧૬મી જુલાઈ ૨૦૧૯ના રોજ ઈ-મેલ દ્વારા પ્રતિવાદી નંબર ૨- બી.ઓ.આઈ. એ અરજદારને ગેરકાયદેસર રીતે બહાર પાડવામાં આવેલી

બેંક ગેરંટી માટે આશરે ૧૩ કરોડ રૂપિયા જમા કરાવવા માટે ફોન કર્યો હતો.

૫ અરજદાર વતી દલીલો:

૫.૧ અરજદારના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી છે કે બેંક ગેરંટી એલ. ઓ. આઈ. ના નિયમો અને શરતોના ઉલ્લંઘન અને પ્રતિવાદીને પરિણામે થયેલા નુકસાન પર પ્રત્યક્ષ શરતી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે બેંક ગેરંટીની કલમો (એ) અને (બી) જણાવે છે કે વિનંતીમાં સ્પષ્ટપણે જણાવવું આવશ્યક છે કે "દાવો કરવામાં આવેલી રકમ એલ. ઓ. આઈ. અને અન્ય સંદેશાવ્યવહારમાં સમાવિષ્ટ શરતોના ઉપરોક્ત મુખ્ય પ્રમોટર દ્વારા કોઈપણ ઉલ્લંઘનને કારણે અથવા તેના કરારોનું પાલન કરવામાં મુખ્ય પ્રમોટરની નિષ્ફળતાને કારણે થયેલા નુકસાનને કારણે છે અને ઉપરોક્ત કલમ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે પ્રશ્નમાં બેંક ગેરંટી શરતી છે અને જ્યાં સુધી આ શરતો પૂર્ણ ન થાય ત્યાં સુધી તેને લાગુ કરી શકાતી નથી અથવા વિનંતીનો ઉપયોગ કરી શકાતી નથી.

૫.૨ અરજદારના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે વધુમાં દલીલ કરી હતી કે વર્તમાન કેસમાં બાંધધરીમાં વિનંતી માટેની ચોક્કસ શરતો પૂર્ણ કરવામાં આવી નથી. ન તો અરજદાર દ્વારા કોઈ ઉલ્લંઘન કરવામાં આવ્યું છે, ન તો

પ્રતિવાદીએ એલ. ઓ. આઈ. ના નિયમો અને શરતોનું કથિત ઉલ્લંઘન કર્યું છે. ૨૭મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૨ના રોજ બેંક ગેરંટીમાં જરૂરી છે કે વિનંતી પત્રમાં એ જણાવવું આવશ્યક છે કે આ વિનંતી એલ. ઓ. આઈ. ની શરતોના ઉલ્લંઘનને કારણે થયેલા નુકસાનને કારણે છે. જો કે, પ્રથમ દષ્ટિએ પણ ૧૨મી જુલાઈ ૨૦૧૮ના રોજનો વિનંતી પત્ર દર્શાવે છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧એ અરજદાર તરફથી કોઈ ઉલ્લંઘનનો આરોપ પણ લગાવ્યો નથી.તેથી તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે વિનંતી માટેની શરત પૂર્ણ થઈ નથી, તેથી પ્રતિવાદી નંબર ૧-જી. એમ. બી. દ્વારા ઉપરોક્ત બેંક ગેરંટીનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી.

૫.૩ અરજદારના વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી કે બેંક ગેરંટીનો અમલ કરાવવાની કાર્યવાહી કરાર/બેંક ગેરંટીના ખતની શરતો અનુસાર કડક રીતે થવી આવશ્યક છે અને હાલના કેસમાં પણ તેમ જ થવું જોઈએ. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે અરજદાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ ડ્રાફ્ટ અંતિમ દરખાસ્ત અંગે પ્રતિવાદી તરફથી કોઈ પ્રતિસાદ મળ્યો નથી તેમજ છેલ્લા કેટલાક વર્ષોથી અરજદારને વિવિધ સત્તાધિકારીઓ પાસેથી તમામ પર્યાવરણીય મંજૂરીઓ પણ મળી નથી. પ્રતિવાદી કોઈ વિલંબનો આક્ષેપ કરે તો પણ તે વિલંબ અરજદાર તરફથી થયો હોવાનું કહી શકાય નહીં.

૫.૪ એવી પણ દલીલ કરવામાં આવે છે કે અરજદારે ડ્રાફ્ટ ફાઇનલ પ્રપોઝલમાં ફેરફાર કર્યા પછી કન્સોર્ટિયમ ભાગીદારની શોધ કરવા માટે અર્સ્ટ એન્ડ યંગ, પ્રાઇસવોટરહાઉસ કૂપર્સ, સેન્ટ્રમ વગેરે જેવી ઘણી એજન્સીઓની નિમણૂક કરી છે અને તે તેની મંજૂરી તેમજ એલઓઆઇના વિસ્તરણની રાહ જોઈ રહ્યું છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કોઈ પણ સમયે પ્રતિવાદીએ અરજદાર તરફથી ઉલ્લંઘનનો આરોપ પણ લગાવ્યો નથી.

૫.૫ અરજદારના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા બેંક ગેરંટીનો અમલ કરાવવાની કાર્યવાહી ગેરવાજબી, મનસ્વી અને વિચાર કર્યા વિના કરવામાં આવેલી છે. વધુમાં, પ્રતિવાદી નં. ૨ – બેંક ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા બેંક ગેરંટીની શરતોનું પાલન થયું છે કે નહીં તેની ચકાસણી કર્યા વિના પ્રતિવાદી નં. ૧ – જી.એમ.બી.ના હિતમાં રકમ ચૂકવવાની કાર્યવાહી પણ સંપૂર્ણપણે વિચારવિહીનતાનું ઉદાહરણ છે અને તે અરજદાર પ્રત્યેની તેની વિશ્વાસુ ફરજોના સ્પષ્ટ ભંગ સમાન છે. અરજદારના વિદ્વાન વકીલે આ અરજી મંજૂર કરીને કરવામાં આવેલી પ્રાર્થના મુજબની રાહત આપવા વિનંતી કરી છે.

૫.૬ અરજદારના વિદ્વાન વકીલે અમુક ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે, જેની ચર્ચા હવે પછી કરવામાં આવશે.

૬ પ્રતિવાદી નંબર ૧- જી. એમ. બી. માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી જી. એચ. વિક્કની રજૂઆત

૬.૧ એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે અરજદાર સ્વચ્છ હાથે આ માનનીય અદાલત સમક્ષ આવ્યો નથી અને તેણે હકીકતોમાં ચેડાં કર્યા છે તથા ખોટી હકીકત રજૂ કરવી અને સાચી હકીકત દબાવી રાખવા બદલ પણ તે દોષિત છે. તેથી, આ અરજી જાળવવાપાત્ર નથી, કારણ કે અરજદાર સિવિલ દાવાની ઉપચારાત્મક કાય વાહી ટાળવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યો છે. વધુમાં, અરજદારે એસ.સી.એ. નં. ૧૨૮૭૭/૨૦૧૮ નામની બીજી અરજી પણ દાખલ કરી છે અને આડકતરી રીતે આ ઉપચાર મેળવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. અરજદારનું વર્તન કપટપૂર્ણ અને કાવતરાભર્યું હોવાથી, આ અરજી ખર્ચ સાથે ફગાવી દેવાની જરૂરીયાત છે.

૬.૨ વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે આ વિવાદનું સ્વરૂપ સંપૂર્ણપણે વ્યાપારી અને ખાનગી પક્ષકારો વચ્ચેના કરારને લગતું છે અને તેથી રિટ અધિકારક્ષેત્રનો વ્યાપ મર્યાદિત છે.

૬.૩ એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે અરજદારે તેની પાસેથી વસૂલ કરવાની કેન્દ્રિય માલ અને સેવા કરની રકમ અંગે કોઈ જવાબ આપ્યો નથી. અરજદાર પક્ષકારો વચ્ચેના કરાર હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર નોંધપાત્ર કરારાત્મક વળતરની વસૂલાત તેમજ તેના દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર કરારાત્મક લેણાં માફ કરાવવાની પ્રક્રિયાને અસરકારક રીતે નુકસાન પહોંચાડી રહ્યો છે. અરજદાર દ્વારા કરાર મુજબ બંદરનો વિકાસ કરવામાં નિષ્ફળતા રહી છે. અરજદારે બેંક ગેરંટી રજૂ કરી હતી, જે પ્રતિવાદી નં. ૧ – જી.એમ.બી. અને પ્રતિવાદી બેંક વચ્ચેનો એક સ્વતંત્ર કરાર છે અને તેમાંથી છટકી જવા માટે રિટ અધિકારક્ષેત્રનો આશરો લેવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં.

૬.૪ એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે અરજદારને બેંક ગેરંટીને રોકડમાં ફેરવવાના કારણે નાણાકીય મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડ્યો છે, કરારમાં સંમત શરતોની કામગીરીમાં અસુવિધા અથવા મુશ્કેલી કરારની શરતોનું પાલન ન કરવામાં કોઈ વાજબીપણું આપી શકે નહીં. જે બાબત રિટ અધિકારક્ષેત્રમાં કરી શકાતી નથી તેમાં કરારની શરતો અને નિયમોના પુરાવા અને અર્થઘટનની આગેવાની જરૂરી રહેશે. કે અરજદારે શોર્ટ કટ અભિગમ અપનાવ્યો છે.

૬.૫ પ્રતિવાદી નં. ૧ તરફથી વિદ્વાન વકીલે એવી પણ દલીલ કરી છે કે અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૧ વચ્ચે કરવામાં આવેલ લેટર ઓફ ઈન્ટેન્ટ પહેલેથી જ સમાપ્ત કરવામાં આવેલ છે. બેંક ગેરંટીની રકમ પણ પહેલેથી જ વસૂલ કરવામાં આવી છે. અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં. ૨ વચ્ચે બેંક ગેરંટીના બદલામાં મિલકતના ધિરાણ અને ગીરો સંબંધિત કરાર છે. દરખાસ્ત માટેની વિનંતી તથા મોડેલ કન્સેશન કરાર પક્ષકારો વચ્ચેના મૂળભૂત કરારનો આધાર બને છે. પ્રતિવાદીઓએ આવા દસ્તાવેજો પર આધાર રાખ્યો છે અને અરજદારે બર્થિંગ પોર્ટ અંગે લેટર ઓફ ઈન્ટેન્ટની શરતો તથા કરારની જોગવાઈઓનું પાલન કર્યું નથી.

૬.૬ અરજદારે ૩ મહિનાની અંદર જમીન સંપાદન, વિશેષ હેતુ વાહન (એસપીવી) ની રચના સંબંધિત અન્ય શરતોનું પાલન કર્યું નથી; ૧૨ મહિનાની અંદર વિગતવાર પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટ રજૂ કરવો. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારે પર્યાવરણીય મંજૂરી અને લેટર ઓફ ઈન્ટેન્ટ જારી થયાના ૧૮ મહિનાની અંદર અહેવાલની નાણાકીય સમાપ્તિ સુનિશ્ચિત કરવી પડશે. પ્રતિવાદી-જી.એમ.બી. દ્વારા લેટર ઓફ ઈન્ટેન્ટ (૧૯/૭/૨૦૧૯) ની સમાપ્તિ સુધીનો અધિકાર, અરજદારને ન તો પ્રોજેક્ટ માટે પર્યાવરણીય મંજૂરી મળી કે ન તો પ્રોજેક્ટ માટે નાણાકીય સમાપ્તિ પ્રાપ્ત થઈ. કે અરજદાર લેટર ઓફ ઈન્ટેન્ટના નિયમો અને શરતોને

પૂર્ણ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે, જેના માટે અરજદારને લેખિત નોટિસ સાથે લેટર ઓફ ઈન્ટેન્ટ રદ કરી શકાય છે.તે સમય પક્ષકારો વચ્ચેના કરારનો સાર હતો અને તેમ છતાં અરજદાર કરારની જવાબદારીને પૂર્ણ કરવામાં ખરાબ રીતે નિષ્ફળ ગયો, તેમ છતાં પ્રતિવાદી-જી. એમ. બી. એ અરજદારને લેટર ઓફ ઈન્ટેન્ટના પાંચ વિસ્તરણ આપ્યા.છેવટે વિસ્તરણ ૩૧/૧૨/૨૦૧૭ સુધી આપવામાં આવ્યું હતું.કે પ્રતિવાદી-જી. એમ. બી. એ ૨/૬/૨૦૧૫, ૧૮/૬/૨૦૧૫, ૧૦/૦૨/૨૦૧૬, ૧૩/૭/૨૦૧૬, ૫/૧૦/૨૦૧૬, ૨૭/૯/૨૦૧૭, ૮/૧/૨૦૧૮ અને ૨૩/૩/૨૦૧૮ તારીખના પત્રો દ્વારા લેટર ઓફ ઈન્ટેન્ટના નિયમો અને શરતોના ઉલ્લંઘનને પ્રકાશિત કર્યું.વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે અરજદાર એલ. ઓ. આઈ. જારી કર્યાના છ મહિનાની અંદર ઈ. સી. અરજી કરવામાં અને એલ. ઓ. આઈ. જારી કર્યાના ૧૮ મહિનાની અંદર ઈ. સી. મેળવવામાં પણ ખરાબ રીતે નિષ્ફળ ગયો છે.

૬.૭ તે બેંક ગેરંટી બિનશરતી છે.અરજદારે ગંભીર છેતરપિંડી અથવા પુનઃપ્રાપ્ત ન કરી શકાય તેવી ઈજાનો કેસ કર્યો નથી, તેથી અરજદારને ખર્ચ સાથે બરતરફ કરવો જરૂરી છે.તે આગળ રજૂ કરવામાં આવે છે કે બેંક ગેરંટી ૧૬/૭/૨૦૧૮ પર રોકડ કરવામાં આવી હતી.જી. એમ. બી. દ્વારા અરજદારને ૧૮/૭/૨૦૧૮ તારીખના પત્ર દ્વારા સૂચિત કરવામાં આવ્યું

હતું, જેમાં લેટર ઓફ ઈન્ટેન્ટને સમાપ્ત કરવાનું પસંદ કરવામાં આવ્યું હતું.બેંક ગેરંટીની શરત મુજબ, પ્રતિવાદી-જી. એમ. બી. નો બેંક ગેરંટીને રોકડમાં ફેરવવાનો નિર્ણય અંતિમ છે અને અરજદારને બંધનકર્તા છે.કરારના વિવાદમાં અગાઉની સ્થિતિના સંદર્ભમાં તૈયાર કરાયેલ અરજદારનો આશરો લઈ શકાતો નથી.અરજદાર પાસે પૂરતો વૈકલ્પિક ઉપાય છે અને અરજદાર જાળવવા યોગ્ય નથી અને અરજીને રદ કરવાની વિનંતી કરી છે.

૬.૮ પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે અમુક ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે, જેની અહીં પછી ચર્ચા કરવામાં આવશે.

૭ પ્રતિવાદી નંબર ૨-બેંક માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે. એમ. પરીખની રજૂઆત.

૭.૧ એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે અરજદારને બેંક ગેરંટીના અમલવારીને પડકારતી પ્રતિવાદી નંબર ૨-બેંક સામે વર્તમાન અરજી દાખલ કરવાનો કોઈ કાનૂની અથવા મૂળભૂત અધિકાર નથી.અરજદારને પ્રતિવાદી બેંક વિરુદ્ધની હાલની અરજીને જાળવી રાખવાનો કોઈ કાનૂની, કરાર અથવા મૂળભૂત અધિકાર નથી.કે અરજી પક્ષો દ્વારા ચલાવવામાં આવેલા બિન-વૈધાનિક વૈધાનિક કરારને લાગુ કરવા માટે જાળવવા

યોગ્ય નથી.પ્રતિવાદી બેંકે બિનશરતી બેંક ગેરંટી જારી કરી છે, તેથી અરજી જાળવવા યોગ્ય નથી.તેમણે (૨૦૧૫) ૭ એસ. સી. સી. ૭૨૮ માં નોંધાયેલા જોશી ટેકનોલોજીસ ઇન્ટરનેશનલ ઇન્ક વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યોના કેસમાં માનનીય ઉપરોક્ત િમ કોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો હતો.

૭.૨ તે બેંક ગેરંટી ૨૭/૦૮/૨૦૧૨ પર જારી કરવામાં આવે છે અને અરજદારની વિનંતી પર તેને સમયાંતરે રિન્યૂ કરવામાં આવે છે અને ૩૧/૧૨/૨૦૧૮ સુધી લંબાવવામાં આવે છે.

૭.૩ કે અરજદાર કંપનીના ડિરેક્ટરે અરજદારની સ્થાવર મિલકતને ગીરવે મૂકી દીધી છે જેથી યોગ્ય ચુકવણી અને બેંક ગેરંટી સુવિધાનો નિકાલ થઈ શકે.પ્રતિવાદી બેંકના વિદ્વાન વકીલે આગળ દલીલ કરી છે કે બેંક ગેરંટી પહેલેથી જ ૧૨.૭.૨૦૧૮ પર લાગુ કરવામાં આવી છે.અરજદારને ૧૫.૭.૨૦૧૮ તારીખના ઈ-મેલ દ્વારા જાણ કરવામાં આવી હતી.

૭.૪ પ્રતિવાદી બેંકના વિદ્વાન વકીલે જણાવ્યું છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧- જી. એમ. બી. દ્વારા આપવામાં આવેલી સૂચના પર, બેંક દ્વારા બેંક ગેરંટીના સંદર્ભમાં ચુકવણી કરવામાં આવી હતી.અરજદારને

૧૫/૫/૨૦૧૯ તારીખના ઈમેઇલ અને ૧૬/૭/૨૦૧૯ તારીખના પત્ર અને ૧૭/૭/૨૦૧૯ પર વધુ પત્ર દ્વારા જાણ કરવામાં આવી હતી.પરંતુ અરજદારે જવાબ આપ્યો નથી.કે પ્રતિવાદી બેંકે તેના દ્વારા કરવામાં આવેલી કાર્યવાહીના સંદર્ભમાં દસ્તાવેજ રજૂ કર્યો છે, જે આર-૧ થી આર-૫ના જોડાણમાં દર્શાવવામાં આવ્યો છે.વધુમાં, બેંકના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે બેંકે બેંક ગેરંટીની શરતો અને નિયમો અનુસાર કાર્યવાહી હાથ ધરી છે.અરજદાર દ્વારા વચગાળાની રાહત માટે કોઈ કેસ કરવામાં આવ્યો નથી.બેંકના વિદ્વાન વકીલે અરજી અને વિવિધ નાગરિક અરજીને ખર્ચ સાથે રદ કરવાની વિનંતી કરી છે.

૮ કરારના ક્ષેત્રમાં ન્યાયિક સમીક્ષાનો અવકાશ:

આ અરજીમાં અમે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા ધાર્યા મુજબ સામાન્ય રીતે કરારના ક્ષેત્રમાં ન્યાયિક સમીક્ષાના અવકાશને ધ્યાનમાં રાખ્યો છે.પ્રતિવાદી નંબર ૧ માટે વિદ્વાન વકીલ-જી.એમ.બી. એ નીચેના ચુકાદાઓ ટાંક્યા છે:

૮(એ) કોન્ટ્રાક્ટ જનરલ:

માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ધ સિલપ્પી કન્સ્ટ્રક્શન્સ કોન્ટ્રાક્ટર્સ વિરુદ્ધ
યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વગેરે [સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન નંબર
૧૩૮૦૨/૨૦૧૯] ના કેસમાં ચુકાદામાં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“ફકરો ૬:અસંતુષ્ટ, મૂળ રિટ અરજદાર આ અરજીઓમાં અમારી સમક્ષ
છે.આ અદાલતે ચુકાદાઓની શ્રેણીમાં કરારની બાબતોમાં ન્યાયિક
સમીક્ષાના સંદર્ભમાં સિદ્ધાંતો નિર્ધારિત કર્યા છે.તે સ્થાયી કાયદો છે કે
જાહેર ક્ષેત્રના સાહસો અથવા સરકારી એજન્સીઓ સામેલ છે એટલા માટે
રિટ અદાલતોએ સરળતાથી વ્યાપારી પ્રવૃત્તિઓમાં દખલ ન કરવી જોઈએ.

ફકરો ૭:ટાટા સેલ્યુલર વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા, ૧૯૯૪ ૬ એસ.
સી. સી. ૬૫૧ માં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે મનસ્વીતા અથવા
પક્ષપાતને રોકવા માટે સરકારી કરારોની ન્યાયિક સમીક્ષાને મંજૂરી છે.આ
કિસ્સામાં નિર્ધારિત સિદ્ધાંતો આ પ્રમાણે છે:—

"૯૪

(૧) આધુનિક વલણ વહીવટી કાર્યવાહીમાં ન્યાયિક સંયમ
તરફ નિર્દેશ કરે છે.

(૨) કોર્ટ અપીલની અદાલત તરીકે બેસતી નથી પરંતુ માત્ર જે રીતે નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો તેની સમીક્ષા કરે છે.

(૩) કોર્ટ પાસે વહીવટી નિર્ણયને સુધારવાની નિપુણતા નથી.જો વહીવટી નિર્ણયની સમીક્ષાની મંજૂરી આપવામાં આવે તો તે જરૂરી કુશળતા વિના તેના પોતાના નિર્ણયને બદલશે, જે પોતે ખોટી હોઈ શકે છે.

(૪) ટેન્ડર માટેના આમંત્રણની શરતો ન્યાયિક તપાસ માટે ખુલ્લી ન હોઈ શકે કારણ કે ટેન્ડર માટેનું આમંત્રણ કરારના ક્ષેત્રમાં છે.સામાન્ય રીતે કહીએ તો, ટેન્ડર સ્વીકારવાનો અથવા કરાર આપવાનો નિર્ણય અનેક સ્તરો દ્વારા વાટાઘાટોની પ્રક્રિયા દ્વારા કરવામાં આવે છે.વધુ વખત, આવા નિર્ણયો નિષ્ણાતો દ્વારા ગુણાત્મક રીતે લેવામાં આવે છે.

(૫) સરકારને કરારની સ્વતંત્રતા હોવી જોઈએ.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, સાંધામાં ન્યાયી રમત એ વહીવટી ક્ષેત્રમાં અથવા અર્ધ-વહીવટી ક્ષેત્રમાં કાર્યરત વહીવટી

સંસ્થા માટે જરૂરી સહવર્તી છે.જો કે, નિર્ણયની ચકાસણી માત્ર વેન્સબરીના વાજબીતાના સિદ્ધાંત (ઉપર દર્શાવેલ તેના અન્ય તથ્યો સહિત) ની અરજી દ્વારા થવી જોઈએ નહીં, પરંતુ પૂર્વગ્રહથી પ્રભાવિત ન હોય અથવા દુર્ભાવનાથી પ્રેરિત ન હોય તેવી મનસ્વીતાથી મુક્ત હોવો જોઈએ.

(૬) નિર્ણયોને રદ કરવાથી વહીવટ પર ભારે વહીવટી બોજ પડી શકે છે અને તે વધેલા અને બિન-અંદાજિત ખર્ચ તરફ દોરી શકે છે.”

ફકરો ૮:રૌનક ઇન્ટરનેશનલ લિમિટેડ વિરુદ્ધ આઈ. વી. આર. કન્સ્ટ્રક્શન લિમિટેડ, ૧૯૯૯ ૧ એસ. સી. સી. ૪૯૨ માં, આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે જ્યાં સુધી નોંધપાત્ર જાહેર હિત સામેલ ન હોય અથવા વ્યવહાર દુર્ભાવનાપૂર્ણ ન હોય ત્યાં સુધી ઉચ્ચ અદાલતોએ ટેન્ડરની બાબતોમાં દખલ ન કરવી જોઈએ.

ફકરો ૯:એર ઇન્ડિયા લિમિટેડ વિરુદ્ધ કોચીન ઇન્ટરનેશનલ એરપોર્ટ લિમિટેડ, ૨૦૦૦ ૨ એસસીસી ૬૧૭ માં, આ અદાલતે ફરી એકવાર રાજ્ય અને તેના સાધનોને સંડોવતા કરારોમાં ન્યાયિક

હસ્તક્ષેપને યોગ્ય ઠેરવવા માટે ભારે જાહેર હિતની જરૂરિયાત પર ભાર મૂક્યો હતો. એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે અદાલતોએ તેમની વિવેકાધીન સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે ખૂબ સાવધાની સાથે આગળ વધવું જોઈએ અને આ સત્તાઓનો ઉપયોગ માત્ર જાહેર હિતને આગળ વધારવા માટે કરવો જોઈએ, માત્ર કાનૂની મુદ્દો બનાવવા માટે નહીં.”

ફરો ૧૧:માસ્ટર મરીન સર્વિસીસ (પી) લિમિટેડ વિરુદ્ધ મેટકાફ એન્ડ હોજકિન્સન (પી) લિમિટેડ, ૨૦૦૫ ૬ એસ. સી. સી. ૧૩૮ માં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે કરારના સંદર્ભમાં ન્યાયિક સમીક્ષાની શક્તિનો ઉપયોગ કરતી વખતે, કોર્ટે મુખ્યત્વે આ પ્રશ્ન સાથે પોતાને સંબંધિત રાખવો જોઈએ કે શું નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયામાં કોઈ નબળાઈ છે કે કેમ. ન્યાયિક સમીક્ષા દ્વારા, કોર્ટ જાહેર સંસ્થાઓ અથવા રાજ્ય દ્વારા કરવામાં આવેલા કરારની શરતોની વિગતોની તપાસ કરી શકતી નથી.

ફરો ૧૩:જગદીશ મંડળ વિરુદ્ધ ઓરિસ્સા રાજ્યમાં, ૨૦૦૭ ૧૪ એસ. સી. સી. ૫૧૭ માં આ ઠેરવવામાં આવ્યું હતું:

“૨૨. વહીવટી કાર્યવાહીની ન્યાયિક સમીક્ષાનો હેતુ મનસ્વીતા, અતાર્કિકતા, ગેરવાજબીતા, પૂર્વગ્રહ અને દુર્ભાવનાઓને અટકાવવાનો છે.તેનો હેતુ એ તપાસવાનો છે કે પસંદગી અથવા નિર્ણય "કાયદેસર રીતે" કરવામાં આવે છે કે કેમ અને પસંદગી અથવા નિર્ણય "યોગ્ય" છે કે કેમ તે તપાસવાનો નથી.જ્યારે ટેન્ડર અથવા કરારની ફાળવણી સંબંધિત બાબતોમાં ન્યાયિક સમીક્ષાની શક્તિનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે, ત્યારે કેટલીક વિશેષ લાક્ષણિકતાઓને ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ.કરાર એ વ્યાપારી વ્યવહાર છે.ટેન્ડરનું મૂલ્યાંકન કરવું અને કરાર આપવા એ અનિવાર્યપણે વ્યાપારી કાર્યો છે.સમાનતા અને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો દૂર રહે છે.જો કરાર આપવા સંબંધિત નિર્ણય પ્રામાણિક હોય અને જાહેર હિતમાં હોય, તો અદાલતો ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને, પ્રક્રિયાગત વિચલન અથવા મૂલ્યાંકનમાં ભૂલ અથવા નિવિદાકાર પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ કરવામાં આવે તો પણ દખલ કરશે નહીં.જાહેર હિતની કિંમત પર ખાનગી હિતોનું રક્ષણ કરવા અથવા કરારના વિવાદો નક્કી કરવા માટે ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાનો ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં.ફરિયાદ ધરાવતો નિવિદાકાર અથવા ઠેકેદાર હંમેશા દીવાની અદાલતમાં નુકસાની માંગી શકે છે.કાલ્પનિક ફરિયાદો, ઘવાયેલા ગૌરવ અને વ્યવસાયિક દુશ્મનાવટ સાથે અસફળ ટેન્ડર કરનારાઓ દ્વારા કેટલાક તકનીકી/પ્રક્રિયાગત ઉલ્લંઘન અથવા પોતાના પ્રત્યેના પૂર્વગ્રહના

પહાડમાંથી બહાર નીકળવાના પ્રયાસોનો વિરોધ કરવો જોઈએ અને ન્યાયિક સમીક્ષાની શક્તિનો ઉપયોગ કરીને અદાલતોને દબાવ કરવા માટે સમજાવવી જોઈએ.આવા હસ્તક્ષેપ, વચગાળાના અથવા અંતિમ, જાહેર કાર્યોને વર્ષો સુધી અટકાવી શકે છે, અથવા હજારો અને લાખો લોકોને રાહત અને સહાયમાં વિલંબ કરી શકે છે અને પ્રોજેક્ટ ખર્ચમાં અનેકગણો વધારો કરી શકે છે.”

ફરો ૧૮:તાજેતરમાં જ કેરેટેલ ઇન્ફોટેક લિમિટેડ વિરુદ્ધ હિન્દુસ્તાન પેટ્રોલિયમ કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને અન્યો, ૨૦૧૯ ૬ સ્કેલ ૭૦ માં આ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળની રિટ અરજી માત્ર સરકારી અને જાહેર ક્ષેત્રના સાહસો આર્થિક પ્રવૃત્તિઓમાં સાહસ કરે છે તે ધ્યાનમાં રાખીને જાળવી શકાય છે.

આ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે પ્રક્રિયામાં નિષ્પક્ષતા સુનિશ્ચિત કરવા માટે વિવિધ નિયંત્રણ અને સંતુલન છે.એવું જોવામાં આવ્યું હતું કે વિંડો ખૂબ જ પહોળી ખોલવામાં આવી છે કારણ કે દરેક નાના કે મોટા ટેન્ડરને નિયમિત બાબત તરીકે પડકારવામાં આવે છે જેના પરિણામે સરકાર અને જાહેર ક્ષેત્રોને બિનજરૂરી, મિનિટની વિગતોની નજીકથી તપાસ કરવામાં આવે ત્યારે મુશ્કેલી પડે છે.”

ફરો ૧૮:જ્યારે મનસ્વીતા, અતાર્કિકતા, દુર્ભાવના અને પક્ષપાત હોય ત્યારે આ અદાલત મૂળભૂત અધિકારોનું રક્ષણ કરતી હોવાથી તેમાં દખલ કરવા માટે બંધાયેલી છે.જો કે, આ અદાલતે ઉપરોક્ત તમામ નિર્ણયોમાં વારંવાર ચેતવણી આપી છે કે અદાલતોએ કરાર અથવા વ્યાપારી બાબતોમાં ન્યાયિક સમીક્ષાની તેમની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે ઘણો સંયમ રાખવો જોઈએ.આ અદાલત સામાન્ય રીતે કરારની બાબતોમાં દખલ કરવા માટે નફરત કરે છે સિવાય કે મનસ્વીતા અથવા દુર્ભાવના અથવા પૂર્વગ્રહ અથવા અતાર્કિકતાનો સ્પષ્ટ કેસ બનાવવામાં ન આવે.યાદ રાખવું જોઈએ કે આજે ઘણા જાહેર ક્ષેત્રના સાહસો ખાનગી ઉદ્યોગ સાથે ઉપરોક્ત ્ધા કરે છે.ખાનગી પક્ષો વચ્ચે થયેલા કરારો રિટ અધિકારક્ષેત્ર હેઠળ તપાસને આધિન નથી.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે બંધારણની કલમ ૧૨ના અર્થમાં જે સંસ્થાઓ રાજ્ય છે તે ન્યાયી રીતે કામ કરવા માટે બંધાયેલા છે અને ઉચ્ચ અદાલતોના રિટ અધિકારક્ષેત્ર માટે જવાબદાર છે પરંતુ આ વિવેકાધીન શક્તિનો ઉપયોગ ખૂબ જ સંયમ અને સાવધાની સાથે થવો જોઈએ.અદાલતોએ વારસદારની મર્યાદાઓ અને વ્યાપારી બાબતોમાં બિનજરૂરી દખલગીરી જે વિનાશ સર્જી શકે છે તેનો ખ્યાલ રાખવો જોઈએ.તકનીકી મુદ્દાઓ સાથે સંકળાયેલા કરારોમાં અદાલતોએ વધુ અનિચ્છા રાખવી જોઈએ કારણ કે આપણામાંના

મોટાભાગના ન્યાયાધીશોની વસ્ત્રોમાં આપણા કાર્યક્ષેત્રની બહારના તકનીકી મુદ્દાઓ પર ચુકાદો આપવા માટે જરૂરી નિપુણતા નથી. ઉપર દર્શાવેલા ચુકાદાઓમાં દર્શાવ્યા મુજબ અદાલતોએ ટેન્ડર સ્કેન કરતી વખતે બૃહદદર્શક કાયનો ઉપયોગ ન કરવો જોઈએ અને દરેક નાની ભૂલને મોટી ભૂલ જેવી લાગવી જોઈએ નહીં. હકીકતમાં, અદાલતોએ કરારની બાબતોમાં સરકારી અને જાહેર ક્ષેત્રના સાહસોને "સંયુક્ત રીતે ન્યાયી ભૂમિકા" આપવી જોઈએ. જ્યાં આવી દખલગીરીથી સરકારી ખજાનાને બિનજરૂરી નુકસાન થાય છે ત્યાં પણ અદાલતોએ દખલ ન કરવી જોઈએ.

ફરો ૨૦: ઉપરોક્ત ઉલ્લેખિત ચુકાદાઓમાં પ્રતિપાદિત કાયદાનો સાર એ છે કે સંયમ અને સાવચેતી દાખવવી જોઈએ; રાજ્યની સંસ્થાઓને સંડોવતા કરારના મામલાઓમાં ન્યાયિક હસ્તક્ષેપને યોગ્ય ઠેરવવા માટે વ્યાપક જનહિત હોવું આવશ્યક છે; અદાલતે નિષ્ણાતોના અભિપ્રાયને અવકાશ આપવો જોઈએ, સિવાય કે નિર્ણય સંપૂર્ણપણે મનસ્વી અથવા ગેરવાજબી હોય; અદાલત યોગ્ય સત્તાધિકારીની અપીલી અદાલત તરીકે કાર્ય કરતી નથી; અદાલતે એ સમજવું જોઈએ કે ટેન્ડર બહાર પાડનાર સત્તાધિકારી તેની આવશ્યકતાઓનો શ્રેષ્ઠ નિર્ણાયક છે અને તેથી અદાલતનો હસ્તક્ષેપ ન્યૂનતમ હોવો જોઈએ. જે સત્તાધિકારી કરાર અથવા ટેન્ડર બહાર પાડે છે અને જેણે ટેન્ડરના દસ્તાવેજો તૈયાર કર્યા છે, તે

દસ્તાવેજોનું અર્થઘટન કેવી રીતે કરવું તે બાબતે શ્રેષ્ઠ નિર્ણાયક છે. જો બે અર્થઘટન શક્ય હોય, તો દસ્તાવેજોના રચયિતાનું અર્થઘટન સ્વીકારવું જોઈએ. અદાલત માત્ર મનસ્વિતા, અતાર્કિકતા, પક્ષપાત, દુર્ભાવના અથવા વિકૃતિને અટકાવવા માટે જ હસ્તક્ષેપ કરશે. આ અભિગમને ધ્યાનમાં રાખીને હવે અમે વર્તમાન કેસ પર વિચારણા કરીશું.”

૮(બી) જોશી ટેકનોલોજીસ ઇન્ટરનેશનલ ઇન્ક વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય (૨૦૧૫) ૭ એસસીસી ૭૨૮ માં નોંધાયેલા કિસ્સામાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો છે કે જ્યારે કરારની બાબતોમાં રિટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવામાં આવે.કેસ સાથે સંબંધિત પરિસ્થિતિ સાથે સંકળાયેલા ફકરાઓ નીચે મુજબ વાંચે છે:

“૬૮ ત્યારબાદ કોર્ટે નીચેની રીતે કાનૂની સ્થિતિનો સારાંશ આપ્યો (એબીએલ ઇન્ટરનેશનલ લિમિટેડ કેસ (૨૦૦૪) ૩ એસસીસી ૫૫૩)

૨૭. આપણી ઉપરોક્ત ચર્ચા પરથી, રિટ પિટિશનની જાળવણીક્ષમતા અંગે નીચેના કાનૂની સિદ્ધાંતો બહાર આવે છે:

(એ) યોગ્ય કિસ્સામાં, કરારની જવાબદારીમાંથી ઉદ્ભવતા રાજ્ય અથવા રાજ્યની સાધનસામગ્રી સામે રિટ પિટિશન જાળવવા યોગ્ય છે.

(બી) માત્ર હકીકતોના કેટલાક વિવાદિત પ્રશ્નો વિચારણા માટે ઊભા થાય છે, તેથી તે નિયમની બાબત તરીકે તમામ કેસોમાં રિટ પિટિશનને ધ્યાનમાં લેવાનો ઇનકાર કરવાનો આધાર ન હોઈ શકે.

(સી) નાણાકીય દાવાની પરિણામી રાહતને લગતી રિટ અરજી પણ જાળવી શકાય તેવી છે.

૨૮. તેમ છતાં, ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ રિટ અરજી જાળવવાપાત્ર હોવા અંગેના વાંધા પર વિચાર કરતી વખતે અદાલતે એ હકીકત ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ કે બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ પ્રેરોગેટિવ રિટ જારી કરવાની સત્તા વ્યાપક સ્વરૂપની છે અને બંધારણની અન્ય કોઈ જોગવાઈથી મર્યાદિત નથી. કેસની હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને ઉચ્ચ અદાલતને રિટ અરજી સ્વીકારવી કે નહીં તે અંગે વિવેકાધિકાર પ્રાપ્ત છે. આ સત્તાના ઉપયોગમાં અદાલતે પોતાના પર કેટલીક મર્યાદાઓ લાદી છે. (જુઓ વ્હર્લપૂલ કોર્પોરેશન વિરુદ્ધ રજિસ્ટ્રાર ઓફ ટ્રેડ માર્ક્સ [(૧૯૯૮) ૮ એસ.સી.સી. ૧]). અને ઉચ્ચ અદાલતનો પ્રેરોગેટિવ રિટ જારી

કરવાનો આ વ્યાપક અધિકાર સામાન્ય રીતે અન્ય ઉપલબ્ધ ઉપચારોને બાકાત રાખીને અદાલત દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતો નથી, સિવાય કે રાજ્ય અથવા તેની સંસ્થા દ્વારા કરવામાં આવેલી કાર્યવાહી મનસ્વી અને ગેરવાજબી હોય, જેના કારણે બંધારણની કલમ ૧૪માં સમાવિષ્ટ બંધારણીય આદેશનો ભંગ થતો હોય અથવા અન્ય કોઈ માન્ય અને કાયદેસર કારણોસર અદાલતને એવું અધિકારક્ષેત્ર વાપરવું જરૂરી લાગે.

૬૯. આમ, ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતોમાં સંક્ષિપ્ત કરવામાં આવેલી કાનૂની સ્થિતિને તેની પૂર્વવર્તી થયેલી ચર્ચાના સંદર્ભમાં સમજવી આવશ્યક છે, જેનો અમે ઉપર ઉલ્લેખ કર્યો છે. તે મુજબ, નિઃસંદેહ, કરારાત્મક બાબતોમાં, અથવા જ્યાં હકીકતોના વિવાદિત પ્રશ્નો ઉપસ્થિત હોય, અથવા નાણાકીય દાવો કરવામાં આવ્યો હોય ત્યારે પણ રિટ અરજીની જાળવણી પર કોઈ સંપૂર્ણ પ્રતિબંધ નથી. તે જ સમયે, ઉચ્ચ અદાલતના વિવેકાધિકારમાં આવે છે કે કેટલીક પરિસ્થિતિઓમાં તે આવા વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કરી શકે છે. તેમાંથી એ પણ ફલિત થાય છે કે નીચેની પરિસ્થિતિઓમાં “સામાન્ય રીતે” અદાલત આવા વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરશે નહીં:

“

૬૯.૧ જ્યાં સુધી કાર્યવાહી સાથે કોઈ જાહેર કાયદાનું સ્વરૂપ જોડાયેલ ન હોય ત્યાં સુધી કોર્ટ આ મુદ્દાની તપાસ કરી શકશે નહીં.

૬૯.૨ જ્યારે કરારમાં વિવાદના સમાધાનની કોઈ ચોક્કસ રીત પ્રદાન કરવામાં આવી હોય ત્યારે ઉચ્ચ અદાલત બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ પોતાના વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કરશે અને પક્ષકારને વિવાદના સમાધાન માટેની ઉક્ત રીત અપનાવવા મોકલી દેશે, ખાસ કરીને જ્યારે વિવાદોના સમાધાન માટે મધ્યસ્થીની પ્રક્રિયાનો આશરો લેવાનો હોય.

૬૯.૩ જો હકીકતના ખૂબ જ ગંભીર વિવાદિત પ્રશ્નો હોય જે જટિલ પ્રકૃતિના હોય અને તેમના નિર્ધારણ માટે મૌખિક પુરાવાની જરૂર હોય.

૬૯.૪ ખાસ કરીને કરારની જવાબદારીઓમાંથી ઉદ્ભવતા નાણાં દાવાઓ સામાન્ય રીતે અપવાદરૂપ સંજોગો સિવાય સ્વીકારવામાં આવતા નથી.

૭૦ વધુમાં, રાજ્ય/જાહેર સત્તામંડળ દ્વારા ખાનગી પક્ષો સાથે કરવામાં આવેલા કરારોને લગતી વિવિધ પરિસ્થિતિઓ/પાસાઓ સાથે વ્યવહાર

કરતી આ અદાલતના વિવિધ ચુકાદાઓમાંથી બહાર આવતી કાનૂની સ્થિતિનો સારાંશ નીચે મુજબ આપી શકાય છે:

૭૦.૧ કરારમાં પ્રવેશ કરતી વખતે રાજ્ય સંપૂર્ણપણે તેની કાર્યકારી સત્તા હેઠળ કાર્ય કરે છે અને નિષ્પક્ષતાની ફરજો દ્વારા બંધાયેલું રહે છે.

૭૦.૨ રાજ્ય તેની કાર્યકારી ક્ષમતામાં, કરારના ક્ષેત્રમાં પણ, ન્યાયી રીતે વર્તવાની જવાબદારી હેઠળ છે અને કેટલાક ભેદભાવનું પાલન કરી શકતું નથી.

૭૦.૩ કરારમાં પ્રવેશ કરતાં પહેલાં પસંદગી અથવા સ્પર્ધાત્મક દાવાઓ પર વિચારણાનો પ્રશ્ન હોય તેવા કિસ્સામાં પણ, બંધારણની કલમ ૧૪ના ભંગનો પ્રશ્ન ઊભો થાય તે પહેલાં હકીકતોની તપાસ કરીને તેનું નિર્ધારણ કરવું આવશ્યક છે. જો તે હકીકતો વિવાદિત હોય અને પુરાવાનું મૂલ્યાંકન જરૂરી હોય, જેની સચોટતા માત્ર વિગતવાર પુરાવા, જેમાં સાક્ષીઓની પરીક્ષા તથા ઊલટતપાસનો સમાવેશ થાય, દ્વારા જ સંતોષકારક રીતે ચકાસી શકાય, તો આવા કેસનો બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળની કાર્યવાહીમાં સુવિધાપૂર્વક અથવા સંતોષકારક રીતે નિર્ણય કરી શકાય

નહીં. આવા કિસ્સાઓમાં અદાલત વ્યથિત પક્ષકારને સિવિલ દાવો વગેરે જેવા વૈકલ્પિક ઉપાયનો આશરો લેવા માટે દિશા આપી શકે છે.

૭૦.૪ બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ ઉચ્ચ ન્યાયાલયના રિટ અધિકારક્ષેત્રનો હેતુ સ્પેરછાએ કરવામાં આવેલી જવાબદારીને ટાળવાની સુવિધા આપવાનો ન હતો.

૭૦.૫ કરારની જવાબદારી ટાળવા માટે રિટ પિટિશન જાળવવા યોગ્ય ન હતી. કરારમાં સંમત થયેલી શરતોના અમલમાં વ્યાપારી મુશ્કેલી, અસુવિધા અથવા મુશ્કેલીની ઘટના પક્ષોએ ખુદી આંખોથી સ્વીકારેલી કરારની શરતોનું પાલન ન કરવામાં કોઈ વાજબીપણું આપી શકે નહીં. એવું ક્યારેય ન હોઈ શકે કે જો કોઈ લાઈસન્સ મેળવે તો તે લાઈસન્સ તૈયાર કરી શકે. આવું કરવાથી ફાયદો થાય છે: અને તે જે શરતો હેઠળ લાઈસન્સ લેવા માટે સંમત થયો હોય તેને પડકાર આપી શકે છે, જો તેને તેનો વ્યવસાય ચલાવવો વ્યાવસાયિક રીતે અયોગ્ય લાગે.

૭૦.૬ સામાન્ય રીતે, જ્યાં કરારના ઉલ્લંઘનની ફરિયાદ કરવામાં આવે છે, ત્યાં આવા ઉલ્લંઘનની ફરિયાદ કરનાર પક્ષ કરારના ચોક્કસ પ્રદર્શન માટે

દાવો કરી શકે છે, જો કરાર ખાસ કરીને કરવામાં સક્ષમ હોય.નહિંતર, પક્ષ ગુકસાની માટે દાવો કરી શકે છે.”

૯ લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટની શરતો:

અરજદારના કેસ અનુસાર, અરજદારે પ્રતિવાદી જી. એમ. બી. દ્વારા તારીખ ૨૧/૪/૨૦૧૧ ના રોજ બહાર પાડવામાં આવેલી દરખાસ્ત માટેની વિનંતીના જવાબમાં પ્રતિવાદી જી. એમ. બી. માટે અને તેના વતી નાગરોલનો ગ્રીન ફિલ્ડ ભાગ વિકસાવવા માટે મુખ્ય પ્રમોટર તરીકે અરજી કરી છે.અરજદારે ૨૩/૮/૨૦૧૧ તારીખનો પ્રસ્તાવ મૂક્યો હતો.તેના અનુસરણમાં, પ્રતિવાદી-જી. એમ. બી. એ ૩૦/૮/૨૦૧૨ તારીખનો લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટ જારી કર્યો હતો.તે જ પરિશિષ્ટ-એ ખાતે અરજદાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું છે. લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટના સંબંધિત ભાગનો ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી છે જે આ રીતે વાંચે છે:

“૩ આ પત્રનો હેતુ આર. એફ. પી. દસ્તાવેજ અને ડ્રાફ્ટ મોડલ કન્સેશન એગ્રીમેન્ટ (ડી. એમ. સી. એ.) માં નિર્દિષ્ટ નિયમો અને શરતોને આધિન તમારી દરખાસ્તની જી. એમ. બી. ની સ્વીકૃતિ પહોંચાડવાનો છે.તદનુસાર, પ્રોજેક્ટ માટે કન્સેશન એગ્રીમેન્ટ પર જી. એમ. બી. અને કન્સોર્ટિયમના સભ્યો દ્વારા રચવામાં આવનાર

પ્રસ્તાવિત સ્પેશિયલ પર્પઝ વિહકલ (એસ. પી. વી.) વચ્ચે હસ્તાક્ષર થઈ શકે છે, જેમાં ગુજરાત સરકાર (જી. ઓ. જી.) પક્ષની પુષ્ટિ કરશે અને શરતો ઉમેરવા, તેમાં સુધારો કરવા અને તેમાં ફેરફાર કરવાના જી. ઓ. જી. ના અધિકારો પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ વિના તેમાં ફેરફાર કરશે.ડી. પી. આર. ની મંજૂરી પછી રાહત કરાર પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવશે. પુષ્કળ સ્પષ્ટતાના હેતુ માટે, જ્યારે દરખાસ્તની સ્વીકૃતિ સમગ્ર રીતે આર. એફ. પી. દસ્તાવેજમાં દર્શાવેલ શરતોને આધિન છે, ત્યારે આર. એફ. પી., ડી. એમ. સી. એ. અને સંઘની દરખાસ્તમાં ઉલ્લેખિત કેટલીક મહત્વપૂર્ણ શરતો નીચે દર્શાવેલ છે:

૩(એ) આર. એફ. પી. ની સુધારેલી કલમ ૨.૪૧ (એ) અનુસાર, નરગોલ બંદર ઓલ વેધર ડાયરેક્ટ બર્થિંગ બંદર હશે.પ્રથમ તબક્કામાં ઓછામાં ઓછી ૩ બર્થ (દરેક ઓછામાં ઓછી પેનમેક્સ કદના જહાજને સંભાળવા માટે સક્ષમ) એટલે કે ૨ કન્ટેનર બર્થ અને ૧ બહુહેતુક બર્થની સાથે ૨ બ્રેક વોટરની જોગવાઈ કરવામાં આવશે.

૩(બી) કલમ ૩.૫ મુજબ.૨(બી) ડી. એમ. સી. એ. એમ. નું કન્સોર્ટિયમ એલ. ઓ. આઈ. જારી થયાના ૬ મહિનાની અંદર પ્રોજેક્ટના હેતુ માટે તમામ પર્યાવરણ મંજૂરી માટે અરજી રજૂ કરશે.

(ડી) કલમ ૨.૧૪ મુજબ.૨(૨) આર. એફ. પી. અને કન્સોર્ટિયમ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દરખાસ્તમાં સ્પષ્ટ છે કે પ્રોજેક્ટના પ્રથમ તબક્કામાં બંદર સુવિધાઓના વિકાસ માટે જમીન સંપાદનની જરૂરિયાત 'શૂન્ય' છે.

૩(એફ) ડી. એમ. સી. એ. ની કલમ ૭.૨ (સી) અનુસાર, પ્રસ્તાવિત એસ. પી. વી. માં મુખ્ય પ્રમોટરોનો સંયુક્ત હિસ્સો પ્રોજેક્ટની વાણિજ્યિક કામગીરીની તારીખથી બે વર્ષના સમયગાળા માટે અથવા અસરકારક તારીખથી સાત વર્ષના સમયગાળા માટે ૫૧ ટકાથી ઓછો નહીં હોય.

૩(એચ) એસ.પી.વી. કંપની/કન્સોર્ટિયમની માલિકીમાં ઇક્વિટીનું વેચાણ/હસ્તાંતરણ/વિલીનીકરણ/મર્જર/ડીમર્જર વગેરે દ્વારા કરવામાં આવેલ કોઈપણ ફેરફાર, જે એસ.પી.વી./કન્સોર્ટિયમની માલિકીની રચના પર પ્રત્યક્ષ અથવા પરોક્ષ અસર કરતો હોય, તેના માટે ગુજરાત સરકાર/ગુજરાત

મેરીટાઇમ બોર્ડની પૂર્વ મંજૂરી મેળવવી આવશ્યક રહેશે અને એવો ફેરફાર આવી પૂર્વ મંજૂરીને આધીન રહેશે.

૩(આઈ) ડીએમસીએ ની કલમ ૬.૩ અનુસાર, આર.એફ.પી. / ડીએમસીએ હેઠળ તેના અધિકારો અને જવાબદારીઓની કામગીરી માટે કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકાર બંને સ્તરે લાગુ પડતી તમામ મંજૂરીઓની જવાબદારી સંઘની છે; જ્યારે જીએમબી/જીઓજી આ મંજૂરીઓ મેળવવા માટે સંઘને મદદ કરવા માટે વાજબી પ્રયાસો કરશે.

૧૦ લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટની માન્યતા:

કલમ ૫ (એ) મુજબ, એલ. ઓ. આઈ. ની માન્યતા એલ. ઓ. આઈ. જારી કરવાની તારીખથી ૧૮ મહિના સુધી છે, સિવાય કે જી. એમ. બી. દ્વારા તેનું નવીકરણ કરવામાં આવે અથવા તેને રદ કરવામાં આવે. પત્રવ્યવહાર કે જે અરજદાર દ્વારા પરિશિષ્ટ-એફ, જી, એચ, આઈ દ્વારા રજૂ કરાયેલા પત્રો છે, ખાસ કરીને પત્ર નંબર જી. એમ. બી./એન/ખાનગી/૧૦૪૭/૨૭૪/૪૯૯૮ તારીખ ૧૯મી જુલાઈ ૨૦૧૯, એલ. ઓ. આઈ. ને તાત્કાલિક અસરથી સમાપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો.પત્રમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદાર દ્વારા એલ. ઓ. આઈ.

શીર્ષક હેઠળ તેની જવાબદારી નિભાવવામાં નિષ્ફળતાને ધ્યાનમાં રાખીને ઉપરોક્ત એલ. ઓ. આઈ. તાત્કાલિક અસરથી સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી.

૧૧ લેટર ઓફ ઈન્ટેન્ટની શરતોનું પાલન ન કરવું:

પ્રતિવાદી માટે વિદ્વાન વકીલ-જી. એમ. બી. એ રજૂઆત કરી છે કે કલમ ૩.૫ અનુસાર એલ. ઓ. આઈ. ની શરત ૩ (બી) અનુસાર.૨ (બી) ડી. એમ. સી. એ. ના કન્સોર્ટિયમ એલ. ઓ. આઈ. જારી થયાના છ મહિનાની અંદર પ્રોજેક્ટના હેતુ માટે પર્યાવરણ મંજૂરીની અરજી રજૂ કરવી પડશે:

૧૧.૧ પ્રતિવાદી માટે વિદ્વાન વકીલ-જી. એમ. બી. એ જવાબમાં એફિડેવિટનો ઉલ્લેખ કર્યો છે જેમાં તેમાં ફક્ત ૯ માં નીચે મુજબ જણાવવામાં આવ્યું છે:

“અરજદાર એલ. ઓ. આઈ. જારી થયાના ૬ મહિનાની અંદર એટલે કે ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૩ના રોજ અથવા તે પહેલાં પ્રોજેક્ટની પર્યાવરણ મંજૂરી માટે તેની અરજી સુનિશ્ચિત કરવા માટે બંધાયેલો હતો.તે એક સ્વીકૃત હકીકત છે, તેની રિટ પિટિશનના મેમોમાં પણ વિવાદિત નથી, કે અરજદાર એલ. ઓ. આઈ. જારી થયાના ૬

મહિનાની અંદર ઉપરોક્ત ઇસી અરજી કરવામાં ખરાબ રીતે નિષ્ફળ ગયો.

૧૧.૨ પ્રતિવાદી નંબર ૧ માટે વિદ્વાન વકીલ-જી. એમ. બી. એ અક્ષર નંબર જી. એમ. બી./એન./પી. આર. ટી. ડી./૧૦૪૭/૧૩૪ તારીખ ૧૮/૦૬/૨૦૦૫ તરફ ધ્યાન દોર્યું હતું.

૧૨ પ્રતિવાદી નંબર ૧ માટે વિદ્વાન વકીલ-જી. એમ. બી. એ રજૂઆત કરી છે કે એલ. ઓ. આઈ. ની શરત નંબર ૩ (ડી) મુજબ કલમ ૨.૧૪.૨ (૨) આરએફપી અને કન્સોર્ટિયમ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દરખાસ્તમાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે પ્રોજેક્ટના પ્રથમ તબક્કામાં બંદર સુવિધાઓના વિકાસ માટે જમીન સંપાદનની જરૂરિયાત 'શૂન્ય' છે અને ફક્ત નંબર ૧૦ પર જવાબમાં સોગંદનામામાં નીચે મુજબ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે:

“એલ. ઓ. આઈ. હેઠળ, અરજદાર બંદરના તબક્કા-૧ને “એન. આઈ. એલ”. તરીકે વિકસાવવા માટે જમીન સંપાદનની જરૂરિયાતો માટે સંમત થયા હતા.જો કે, ત્યારબાદ, અરજદારે પ્રતિવાદી નંબર ૧ પાસેથી જમીનની માંગ કરવાનું પણ શરૂ કર્યું; અને આ કરારના અમલ સમયે

પક્ષકારોની સર્વસંમતિની જાહેરાત ઓળખ-એટલે કે એલ. ઓ. આઈ.-નું મૂળભૂત ઉદ્દેશન હતું.

૧૩ પ્રતિવાદી નંબર ૧ માટે વિદ્વાન વકીલ-જી. એમ. બી. એ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે એલ. ઓ. આઈ. ની શરત નંબર ૩ (એચ) મુજબ, ઇક્વિટી/ટ્રાન્સફર/જોડાણ/વિલિનીકરણ/વિલિનીકરણ વગેરે દ્વારા એસ. પી. વી. કંપની/સંઘની માલિકીમાં કોઈપણ ફેરફાર, જે એસ. પી. વી./સંઘની માલિકી પેટર્ન પર પ્રત્યક્ષ અથવા પરોક્ષ અસર ધરાવે છે, તે જરૂરી રહેશે અને તે જી. ઓ. જી./જી. એમ. બી. ની પૂર્વ મંજૂરીને આધિન રહેશે અને એલ. ઓ. આઈ. ની શરત નંબર ૪ (સી) તરફ ધ્યાન દોરશે જે નીચે મુજબ છે:

“આ પત્ર જારી થયાની તારીખથી ૩ મહિનાની અંદર આ પ્રોજેક્ટને વિકસાવવા માટે એસ. પી. વી. ના શેર હોલ્ડિંગની વિગતો સંયુક્ત ઇક્વિટી શેર ધારકના કરાર સાથે જી. એમ. બી. ને મોકલો.”

૧૪ પ્રતિવાદી નંબર ૧ માટે વિદ્વાન વકીલ-જી. એમ. બી. એ પેરા ૧૨ માં જવાબમાં સોગંદનામાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે જે નીચે મુજબ છે:

“અરજદારને એલ. ઓ. આઈ. જારી થયાના ૩ મહિનાની અંદર, બંદરના વિકાસ માટે, એસ. પી. વી. ના અનુરૂપ સંયુક્ત ઇકિવટી શેરધારકોના કરાર સાથે વિશેષ હેતુ વાહન (એસ. પી. વી.) બનાવવાની ફરજ પડી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે અરજદાર પડા આ મૂળભૂત કરારની જવાબદારીને પૂર્ણ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે; અને હકીકતમાં, તેના તકનીકી-ભાગીદાર (ઇઝરાયેલના એક મેસર્સ એમેરિલિસ) પ્રોજેક્ટમાંથી ખસી ગયા હતા અને ઔપચારિક રીતે જી. એમ. બી. ને સીધી જાણ કરી હતી કે તે હવે પ્રોજેક્ટમાં ભાગ લેશે નહીં. એ નોંધવું આવશ્યક છે કે આનાથી પ્રોજેક્ટના સમયસર વિકાસની તમામ સંભાવનાઓનો મૂળભૂત રીતે નાશ થયો હતો કારણ કે સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૧ અને તેની આસપાસ અરજદારની મૂળ બોલી સૂચિત સંયુક્ત સાહસ પર આધારિત હતી જે તે ઉપરોક્ત વિદેશી તકનીકી-ભાગીદાર સાથે હશે, જે બંદરના વિકાસ માટે તકનીકી જાણકારીનો ઉપયોગ કરશે.”

૧૫ પ્રતિવાદી નંબર ૧ માટે વિદ્વાન વકીલ-જી. એમ. બી. એ ૨જી જૂન, ૨૦૧૫ના રોજ (જોડાણ આર-૧ પર) જી. એમ. બી./એન./ખાનગી-૧/૧૦૪૭/૧૦૫/૩૨૧૬ નંબર ધરાવતા ૦૨/૦૬/૨૦૧૫ ના પત્રનો પડા ઉલ્લેખ કર્યો છે અને ૧૦ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૬ના રોજ પત્ર નંબર જી. એમ. બી./એન./ખાનગી-૧/૧૦૪૭/૫૦૩/૮૨૮ નો પડા ઉલ્લેખ કર્યો છે.

૧૬ તે પણ રજૂ કરવામાં આવે છે કે એલ. ઓ. આઈ. ના ફકરા ૪ (ડી) મુજબ, એલ. ઓ. આઈ. જારી થયાના ૧૨ મહિનાની અંદર વિગતવાર પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટ તૈયાર કરીને રજૂ કરવો જરૂરી છે, જે નીચે મુજબ છે:

“ખાતરી કરો કે વિગતવાર પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટ (ડી. પી. આર.) તૈયાર કરવામાં આવે અને આ લેટર ઓફ ઈન્ટેન્ટ જારી થયાના ૧૨ મહિનાના સમયગાળાની અંદર જી. એમ. બી. ને ઉપરોક્ત ત કરવામાં આવે. આ માટે, તમારી પાસેથી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે તમે ડી. પી. આર. ની તૈયારીમાં તમામ વિગતો અને વિવિધ સીમાચિહ્નો પ્રદાન કરો; જી. એમ. બી. ની અંદર વચગાળાના અહેવાલો રજૂ કરો અને ચર્ચા કરો, જેથી અંતિમ ડી. પી. આર. માં જરૂરી ફેરફારો સામેલ કરી શકાય. તમારે સ્થિતિ અપડેટ કરવા અને ગુજરાત સરકારને ઉપરોક્ત ત કરવા માટે જી. એમ. બી. ને માસિક પ્રગતિ અહેવાલો પણ સબમિટ કરવા જરૂરી છે. ડી. પી. આર. ના અવકાશમાં આ એલ. ઓ. આઈ. ના પરિશિષ્ટ-૨માં દર્શાવેલ કાર્યના અવકાશનો સમાવેશ થશે પરંતુ તે મર્યાદિત નહીં હોય.

૧૬.૧ તેમણે જવાબમાં સોગંદનામાના ફકરા ૧૩ નો ઉલ્લેખ નીચે મુજબ કર્યો છે:

“એલ. ઓ. આઈ. હેઠળ આગળ, અરજદાર એલ. ઓ. આઈ. જારી કરવાની તારીખથી ૧૨ મહિનાની અંદર પ્રોજેક્ટ માટે વિગતવાર પ્રોજેક્ટ

રિપોર્ટ ("ડી. પી. આર.") તૈયાર કરવા અને રજૂ કરવા માટે બંધાયેલો હતો, જે ઓગસ્ટ, ૨૦૧૩ ના અંતમાં અથવા તે પહેલાં છે.આ જવાબદારીના મૂળભૂત ઉલ્લંઘનમાં, અરજદારે ૨૦૧૫માં ડી. પી. આર. રજૂ કરી.ત્યારબાદ, પિટિશનરે પોતે જ પિટિશનરની દલીલને ધ્યાનમાં રાખીને તેના દ્વારા રજૂ કરાયેલ ડી. પી. આર. માં સુધારો કરવાનું પસંદ કર્યું, કે ડી. પી. આર. ના પરિમાણો અવાસ્તવિક હતા.ત્યારબાદ, અરજદારે ડી. પી. આર. નું બીજું સંસ્કરણ રજૂ કર્યું હતું જેણે આર. એફ. પી. અને એલ. ઓ. આઈ. ની શરતોને નાબૂદ કરી હતી અને તે પક્ષો વચ્ચેની મૂળ સમજણથી તદ્દન વિપરીત હતી.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આખરે, આજની તારીખ સુધી પણ, અરજદાર અને અરજદારના સતત વિસ્તરણ મેળવવા માટેના પેપર-ટાઈગર અભિગમ દ્વારા કંઈપણ સ્પષ્ટ થતું નથી અને તેમ છતાં, ખરેખર ક્યારેય પ્રોજેક્ટના વિકાસ પર કામ કરતું નથી, જેના કારણે જવાબ આપનાર પ્રતિવાદીને નાણાકીય અને તકના ગુકસાનની દ્રષ્ટિએ ભારે ગુકસાન થયું છે."

૧૭ એવી પણ દલીલ કરવામાં આવે છે કે એલ. ઓ. આઈ. ની શરત નંબર ૪ (ઈ) મુજબ, પર્યાવરણીય મંજૂરી અને પ્રોજેક્ટની નાણાકીય સમાપ્તિ એલ. ઓ. આઈ. ની તારીખથી ૧૮ મહિનાની અંદર હાંસલ કરવી જરૂરી છે, અને તેમણે જવાબમાં સોગંદનામાના ફકરા ૧૪ નો ઉલ્લેખ કર્યો હતો:

"ત્યારબાદ, એલ. ઓ. આઈ. હેઠળ, અરજદારે એલ. ઓ. આઈ. જારી થયાના ૧૮ મહિનાની અંદર પ્રોજેક્ટની પર્યાવરણીય મંજૂરી અને

નાણાકીય સમાપ્તિ પ્રાપ્ત થઈ છે તેની ખાતરી કરવી જરૂરી હતી. આ ૧૮ મહિનાનો સમયગાળો મહત્વ ધરાવે છે કારણ કે એલઓઆઈ પોતે જ માત્ર ૧૮ મહિના માટે માન્ય હતો.તે નોંધની સ્વીકૃત બાબત છે કે જી. એમ. બી. દ્વારા એલ. ઓ. આઈ. (૧૯/૦૭/૨૦૧૯ પર) ની સમાપ્તિ સુધી, અરજદારને ન તો પ્રોજેક્ટ માટે પર્યાવરણીય મંજૂરી મળી હતી, ન તો પ્રોજેક્ટ માટે નાણાકીય સમાપ્તિ પ્રાપ્ત થઈ હતી.હકીકતમાં, તકનીકી ભાગીદારની ગેરહાજરીમાં, અરજદાર ક્યારેય પ્રોજેક્ટ માટે નાણાકીય સમાપ્તિ હાંસલ કરી શકશે નહીં.”

૧૭.૧ પ્રતિવાદી નંબર ૧-જી. એમ. બી. માટે વિદ્વાન વકીલે ૧૮ જૂન, ૨૦૧૫ના પત્ર નંબર જી. એમ. બી./એન./ખાનગી-૧૦૪૭/૧૩૪ તરફ ધ્યાન દોર્યું છે.

૧૭.૨ પ્રતિવાદી નંબર ૧ માટે વિદ્વાન વકીલ-જી. એમ. બી. એ ઉપર દર્શાવ્યું છે કે એલ. ઓ. આઈ. માં સમાવિષ્ટ શરતોનું પાલન કરવામાં આવતું નથી.તેનાથી વિપરીત, અરજદારે ૯મી ઓગસ્ટ ૨૦૧૯ના રોજ રેકૉર્ડ પર પૃષ્ઠ ૧૪૭ પર દાખલ કરાયેલ પ્રતિવાદી નંબર ૧ના સોગંદનામાના પ્રત્યુત્તરમાં સોગંદનામું દાખલ કર્યું છે અને રેકૉર્ડ પર પૃષ્ઠ ૧૫૩ પર ૧૩મી ઓગસ્ટ ૨૦૧૯ના પ્રતિવાદી નંબર ૨ના સોગંદનામાના પ્રત્યુત્તરમાં સોગંદનામું દાખલ કર્યું છે.

૧૭.૩ અરજદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલા પ્રત્યુત્તરમાં સોગંદનામું વાંચીને, એવું લાગે છે કે આરોપ એફિડેવિટમાં જવાબમાં જણાવવામાં આવ્યો છે અને અરજદાર દ્વારા તરત જ સ્વીકારવામાં આવ્યો નથી.

૧૭.૪ આવી દલીલો સાથે વ્યવહાર કરવા માટે, પક્ષકારોએ પુરાવા રજૂ કરવા પડે છે અને જો કોઈ સાક્ષીની તપાસ કરવામાં આવે તો ઉલટ તપાસનો અધિકાર કુદરતી ન્યાયમાં આપવો જરૂરી છે.રિટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વખતે આવી ક્વાયતને મંજૂરી નથી.તેથી, અમે એલ. ઓ. આઈ. માં ઉદ્દેખિત શરતોના ઉદ્દંઘનના સંદર્ભમાં વિગતોમાં જવા માટે ઈચ્છુક નથી.

૧૮. અરજદારનો દાવો અને બેંક સામેના આરોપો (અને બોર્ડ સામે પણ ચુકાદાની જરૂર છે.તેઓ એવા છે કે જે રિટ કાર્યવાહીમાં ચુકાદો આપી શકાતા નથી અને આક્ષેપોની તપાસ કરવા માટે અને અરજદારના આક્ષેપોની કાયદેસરતા અને જાળવણી નક્કી કરવા માટે અને બંને પક્ષો તરફથી પુરાવા દાવો કરવા માટે જરૂરી રહેશે.

૧૯. ઉપર ઉદ્દેખિત ચુકાદાઓમાં ઉદ્દેખિત ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને અને સંબંધિત પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોની દલીલોને ધ્યાનમાં લીધા

પછી, અમારો મત છે કે વર્તમાન કેસની હકીકતો પર, તે યોગ્ય કેસ નથી જ્યાં ઉચ્ચ અદાલતે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ વિવેકાધીન અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવો પડે કારણ કે આ બાબત શુદ્ધ કરારના ક્ષેત્રમાં છે.

૨૦ સામાન્ય રીતે બેંક ગેરંટી સંબંધિત કાયદો:

પ્રતિવાદી નંબર ૨ માટે વિદ્વાન વકીલ-જી. એમ. બી. એ બેંક ગેરંટીની પ્રકૃતિ પર નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે:

૨૦એ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે (૧૯૯૨) ૨ એસ. સી. સી. ૩૩૦માં નોંધાયેલા સિન્ડિકેટ બેંક વિરુદ્ધ વિજય કુમાર અને અન્યોના કેસમાં આપેલા ચુકાદામાં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“૯. આ સંદર્ભમાં બેંક ગેરંટીનો અર્થ અને અવકાશ અને તે હેઠળ બનાવેલા સંબંધિત અધિકારોની તપાસ કરવી જરૂરી બને છે.

૧૦. તે સામાન્ય બોલચાલમાં છે કે જ્યારે મુખ્ય દેવાદાર તેની ફરજમાં નિષ્ફળ જાય છે અને બાંયધરી દેવું માટે જવાબ આપવા માટે કોલેટરલ કરારની પ્રકૃતિમાં હોય ત્યારે બાંયધરી આપનાર જવાબદારીને ચૂકવવા માટે બાંયધરી આપે છે. તે સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે બેંક ગેરંટી એક સ્વાયત્ત કરાર છે અને શરતોને પૂર્ણ કરવા માટે બેંક પર ઉપરોક્ત ્ણ જવાબદારી લાદે છે અને

બેંક ગેરંટીમાં ચુકવણી આકસ્મિક ઘટના બનવાથી થાય છે, જેની ઘટના પર ગેરંટી લાગુ થઈ શકે છે.

૧૧. ગેરંટીને હેલ્સબરીના લોઝ ઓફ ઇંગ્લેન્ડ વોલ્યુમ ૨૦, ફોર્થ એડિશન પેજ ૪૮ પેરા ૧૦૧ માં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી છે કે "ગેરંટી એ એક સહાયક કરાર છે જેમાં વચન આપનાર અન્ય વ્યક્તિના દેવું, ડિફોલ્ટ અથવા કસુવાવડ માટે વચન આપનારને જવાબદાર હોવાનું વચન આપે છે, જેની વચન માટેની પ્રાથમિક જવાબદારી અસ્તિત્વમાં હોવી જોઈએ અથવા તેના પર વિચાર કરવો જોઈએ.

૧૨. બેંકિંગ પ્રણાલીમાં એવું માનવામાં આવે છે કે બેંક ગેરંટીનું બેવડું પાસું હોય છે. બેંક ગેરંટીના કિસ્સામાં બેંકર વચન આપનાર હોય છે. તે બેંક અને ગેરંટીના લાભાર્થી વચ્ચેનો કરાર છે અને તે ત્રીજા પક્ષ દ્વારા લાભાર્થીને આપવામાં આવતી સુરક્ષા પણ છે. હવે, તે વાણિજ્યની દુનિયામાં એક જાણીતું વ્યવસાયિક વ્યવહાર છે અને તે બેંકિંગ પ્રણાલીની કરોડરજૂ બની ગયું છે. હવે તેની અમલીકરણક્ષમતા પર આવીએ તો તે જ શરતો પર આધાર રાખે છે કે જેના હેઠળ બાંધધરી આપનાર પોતે બંધાયેલો છે. તેણે જે કર્યું છે તેનાથી વધુ માટે તેને જવાબદાર ઠેરવી શકાતો નથી. તેથી બેંક ગેરંટી, પહેલેથી જ નોંધાયેલી છે તેમ, કોઈ ચોક્કસ ઘટનાની ઘટના પર આધાર રાખીને વિશેષ કરારની પ્રકૃતિમાં હોય છે અને જ્યારે એકવાર તે વિસર્જિત થાય છે ત્યારે ગેરંટી સમાપ્ત થાય છે. તે ધ્યાનમાં રાખવું પડશે કે બેંક ગેરંટી હેઠળ ઉદ્ભવતા જવાબદારીઓ પક્ષો વચ્ચેના ચોક્કસ કરારમાંથી ઉદ્ભવતા જવાબદારીઓથી સ્વતંત્ર છે. તેથી "બીજી ૧૧/૮૦ માટે પૂર્વાધિકાર શબ્દોનું સમર્થન

બે એફ.ડી.આર. પર બેન્કરના પૂર્વાધિકાર પર અસર કરી શકતું નથી. માત્ર એટલા માટે કે બે એફ. ડી. આર. ની સુરક્ષાના આધારે અપીલકર્તા બેંકે બાંધધરી આપી હતી કે એવું ન કહી શકાય કે બેન્કર પાસે માત્ર મર્યાદિત ચોક્કસ પૂર્વાધિકાર હતો અને બે એફ. ડી. આર. પર સામાન્ય પૂર્વાધિકાર નહોતો. અમારા મતે હાઈકોર્ટનો આ ચુકાદો ખોટો છે.”

૨૦બી માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અંસલ એન્જિનિયરિંગ પ્રોજેક્ટ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ટિહરી હાઈડ્રો ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન લિમિટેડ, (૧૯૯૬) ૫ એસસીસી ૪૫૦ના કેસમાં પેરા ૪માં આપેલા ચુકાદામાં નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો છે:

“૪ તે સ્થાયી કાયદો છે કે બેંક ગેરંટી એ બેંક અને લાભાર્થી વચ્ચેનો એક સ્વતંત્ર અને વિશિષ્ટ કરાર છે અને તે અંતર્ગત વ્યવહાર અને જે વ્યક્તિના કહેવા પર બેંક ગેરંટી આપવામાં આવી હતી તે વ્યક્તિ અને લાભાર્થી વચ્ચેના પ્રાથમિક કરારની માન્યતા દ્વારા લાયક નથી. જ્યાં સુધી છેતરપિંડી અથવા વિશેષ ઈક્વિટી અસ્તિત્વમાં ન હોય, દલીલ કરવામાં ન આવે અને મજબૂત પુરાવા દ્વારા ટ્રાયલ ઈશ્યુ તરીકે પ્રથમ દષ્ટિએ સ્થાપિત ન થાય ત્યાં સુધી, લાભાર્થી અને જે વ્યક્તિના કહેવા પર બેંક દ્વારા બેંક ગેરંટી આપવામાં આવી હતી તે વ્યક્તિ વચ્ચેનો વિવાદ, કરારની કામગીરી અથવા તેને આગળ વધારવા માટે હાથ ધરવામાં આવેલા કાર્યોના અમલમાં ઉદ્ભવ્યો હોય તો પણ લાભાર્થીને બેંક ગેરંટીને રોકડમાં ફેરવવાથી રોકી શકાતો નથી. બેંકે બિનશરતી અને અટલ

રીતે બાંધધરીમાં લેવામાં આવેલી જવાબદારીની રકમ માંગ પર બેંક ગેરંટીના સંદર્ભમાં કોઈપણ વિલંબ અથવા વિવાદ વિના ચૂકવવાનું વચન આપ્યું હતું. તેની પાછળનો ઉદ્દેશ વાણિજ્ય અને વેપારના મુક્ત પ્રવાહ માટે આદર અને લાભાર્થી અને ઠેકેદાર વચ્ચેના બાકી રહેલા વિવાદોથી મુક્ત વ્યાપારી બેંકિંગ વ્યવહારોમાં વિશ્વાસ ઊભો કરવાનો છે.

૨૦સી ગુજરાત મેરીટાઇમ બોર્ડ વિરુદ્ધ લાર્સન એન્ડ ટુબ્રો ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ડેવલપમેન્ટ પ્રોજેક્ટ્સ લિમિટેડના કેસમાં (૨૦૧૬) ૧૦ એસ.સી.સી. જજમાં નોંધાયેલા ચુકાદામાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“[૧૬] ગુજરાત મેરીટાઇમ બોર્ડ વિરુદ્ધ લાર્સન એન્ડ ટુબ્રો ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ડેવલપમેન્ટ પ્રોજેક્ટ્સ લિમિટેડ અને બીજા, ૨૦૧૬ ૧૦ એસ. સી. સી. જજ માં તાજેતરના નિર્ણયમાં, તે વધુ સમજાવવામાં આવ્યું હતું:

૮. કમનસીબે, ઉચ્ચ અદાલતે હકીકતોના વિશ્લેષણ અને કાયદા અંગેના અભિગમ એમ બંનેમાં ભૂલ કરી. એલ. ઓ. આઈ. નું સરસરી વાંચન સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે તે જામીનગીરી થાપણ જમ કરવાનો કેસ નથી "જો કરાર અશક્યતાને કારણે નિષ્ફળ ગયો હોય" પરંતુ પ્રદર્શન બેંક ગેરંટીનું અમલવારી છે. કાયદાની દ્રષ્ટિએ, ઉચ્ચ અદાલતે નોંધ્યું હોવું જોઈએ કે બેંક ગેરંટી એ બાંધધરી આપનાર બેંક અને બાંધધરી અપીલકર્તા વચ્ચેનો સ્વતંત્ર કરાર છે. ગેરંટી બિનશરતી છે. તેમાં કોઈ શંકા નથી કે પ્રદર્શનની બાંધધરી મુખ્ય પ્રમોટર એટલે કે પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા ઉદ્બંધન સામે

છે.પરંતુ બેંક અને અપીલકર્તા વચ્ચે, બેંક ગેરંટીમાં સમાવિષ્ટ ચોક્કસ શરત એ છે કે ઉદ્ધન અંગે અપીલકર્તાનો નિર્ણય બેંક માટે બંધનકર્તા છે.નિર્ણયની ન્યાયીતા એ અપીલકર્તા અને પ્રથમ પ્રતિવાદી વચ્ચેની એક અલગ બાબત છે અને ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળની કાર્યવાહીમાં તે પ્રશ્નમાં જવાનું ઉચ્ચ ન્યાયાલયનું કામ નથી કારણ કે હકીકતના ઘણા વિવાદિત પ્રશ્નો સામેલ છે.

XXX XXX XXX

૧૩. બેંક દ્વારા અપીલકર્તાને આપવામાં આવેલી બાંધધરીમાં માત્ર એવી શરત છે કે મુખ્ય પ્રમોટર એટલે કે એલ. ઓ. આઈ. ની શરતોના પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા ઉદ્ધનના કિસ્સામાં, અપીલકર્તા બેંક ગેરંટીનો ઉપયોગ કરવા માટે સ્વતંત્ર છે અને બેંકે તેનું સન્માન કરવું જોઈએ "કોઈ પણ વિરોધ વિના, માત્ર જી. એમ. બી. (અપીલકર્તા) ની માંગ પર કે જેમાં જણાવ્યું હતું કે મુખ્ય પ્રમોટર કરારો કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા".બેંક દ્વારા એવું પણ હાથ ધરવામાં આવ્યું છે કે બેંક પર અપીલકર્તા તરફથી આવી લેખિત માંગ "આ બાંધધરી હેઠળ બેંક દ્વારા બાકી અને ચૂકવવાપાત્ર રકમના સંદર્ભમાં નિર્ણાયક, ઉપરોક્ત ્ણ અને સ્પષ્ટ રહેશે".અપીલકર્તા અને પ્રથમ પ્રતિવાદી વચ્ચે, એલ. ઓ. આઈ. તારીખ ૦૬/૦૨/૨૦૦૮ હેઠળ જવાબદારીઓ નિભાવવામાં નિષ્ફળતાની સ્થિતિમાં, અપીલકર્તા એલ. ઓ. આઈ. ૨૬ કરવા અને બેંક ગેરંટી મેળવવા માટે હકદાર હતો.પ્રથમ પ્રતિવાદી કરાર તરીકે તેની જવાબદારીઓ નિભાવવામાં નિષ્ફળ ગયો છે તે સંતોષ થતાં, અપીલકર્તાએ એલ. ઓ. આઈ. ૨૬ કરી અને પરિણામે બેંક

ગેરંટીનો ઉપયોગ કર્યો.૨૬ કરવું કાયદેસર અને યોગ્ય છે કે કેમ, અને આવા ૨૬ કરવા પર, એલ. ઓ. આઈ. હેઠળ તેની જવાબદારીઓ નિભાવવામાં અસમર્થતાને વાજબી ઠેરવતા પ્રથમ પ્રતિવાદીની આત્યંતિક પરિસ્થિતિ પર બેંક ગેરંટી લાગુ કરી શકાતી હતી કે કેમ, વગેરે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ તપાસના કાર્યક્ષેત્રમાં નથી.બેંક અને અપીલકર્તા વચ્ચે, જે ક્ષણે અપીલકર્તા અને પ્રથમ પ્રતિવાદી વચ્ચેના કરારના ઉદ્ધંધનને અનુસરીને બેંક ગેરંટી માંગવાની લેખિત માંગ થાય છે, જે અપીલકર્તા દ્વારા સંતુષ્ટ થાય છે, તે ક્ષણે બેંક ગેરંટી હેઠળ ચુકવણીનું સન્માન કરવા માટે બંધાયેલી છે.

૨૧ શું બેંક ગેરંટી શરતી છે કે બિનશરતી?

વર્તમાન કેસમાં મુખ્ય વિવાદ એ છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧-જી. એમ. બી. ની તરફેણમાં પ્રતિવાદી નંબર ૨-બેંક દ્વારા જારી કરાયેલ અરજદારના કહેવા પર બેંક ગેરંટી શરતી અથવા બિનશરતી છે.તે જ તપાસ કરવી જરૂરી છે.

૨૧.૧ અરજદારના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે બેંક ગેરંટી લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટની શરતોના ઉદ્ધંધન અને પ્રતિવાદીને પરિણામી નુકસાન પર શરતી છે.વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે બેંક ગેરંટીની કલમ-એ અને કલમ-બી મુજબ, વિનંતીમાં સ્પષ્ટપણે જણાવવું આવશ્યક છે કે દાવો કરવામાં આવેલી રકમ એલ. ઓ. આઈ.

અને અન્ય સંદેશાવ્યવહારમાં સમાવિષ્ટ શરતોના ઉપરોક્ત મુખ્ય પ્રમોટર દ્વારા કોઈપણ ઉદ્ધંધનને કારણે અથવા તેના કરારોનું પાલન કરવામાં મુખ્ય પ્રમોટરની નિષ્ફળતાને કારણે થયેલા નુકસાનને કારણે છે.ઉપરોક્ત કલમ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે બેંક ગેરંટી શરતી છે અને જ્યાં સુધી આ શરતો પૂર્ણ ન થાય ત્યાં સુધી તેનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી.

૨૧.૨ આની સામે, પ્રતિવાદી નંબર ૧-જી. એમ. બી. ના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે બેંક ગેરંટી બિનશરતી હતી અને તેને બેંક ગેરંટીની શરતો અનુસાર લાગુ કરી શકાય છે.પ્રતિવાદી નંબર ૧-જી. એમ. બી. એ બેંક ગેરંટીની શરતો અનુસાર ચુકવણી માટે યોગ્ય રીતે પૂછ્યું છે અને બેંક ગેરંટીના કરાર મુજબ વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૨૧.૩ અરજદારે લેટર ઓફ ઈન્ટેન્ટની નકલ પરિશિષ્ટ-એ દ્વારા રજૂ કરી છે. બેંક ગેરંટી લેટર ઓફ ઈન્ટેન્ટના પેરા ૪ (બી) મુજબ રજૂ કરવી જરૂરી છે જે આ રીતે વાંચે છે:

“૪(બી) આ પત્રની તારીખથી ૪ અઠવાડિયાની અંદર જમા કરો, વિકાસ ગેરંટી રૂ. ૧૭,૫૦,૦૦,૦૦૦/- (માત્ર સત્તર કરોડ પચાસ લાખ રૂપિયા) ભારતમાં રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકમાંથી બેંક ગેરંટીના

રૂપમાં જીએમબી ને, પરિશિષ્ટ-1 ("વિકાસ ગેરંટી") માં દર્શાવેલ સ્વરૂપમાં.

૨૧.૪ અરજદારે આ અરજીમાં જોડાણ સી દ્વારા બેંક ગેરંટી રજૂ કરી છે.ઉપરોક્ત બેંક ગેરંટીનો સંબંધિત પેરા નીચે મુજબ છે:

“જ્યારે કે જી. એમ. બી. એ નારગોલ બંદરના વિકાસ માટે લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટ (એલ. ઓ. આઈ.) માં ઉલ્લેખિત શરતોની યોગ્ય પરિપૂર્ણતા માટે સુરક્ષા તરીકે રૂ. ૧૭,૫૦,૦૦,૦૦૦ (રૂ. ૧૭ કરોડ ૫૦ લાખ માત્ર) ની રકમની સમકક્ષ બિનશરતી અને અટલ બેંક ગેરંટીના રૂપમાં બેંક ગેરંટીની માંગ કરી છે.

અને જ્યારે ઉપરોક્ત એલ. ઓ. આઈ. મુજબ પ્રોજેક્ટના અમલીકરણ માટે મુખ્ય પ્રમોટર તરીકે કારગો મોટર્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.

હવે, આ ખત સાક્ષી બન્યું છે કે એલ. ઓ. આઈ. માં ઉલ્લેખિત શરતોની પરિપૂર્ણતા માટે જી. એમ. બી. ને જામીન તરીકે રૂ. ૧૭,૫૦,૦૦,૦૦૦ (માત્ર રૂ. ૧૭ કરોડ ૫૦ લાખ) ની ચુકવણી માટે જામીન તરીકે ઊભા રહેવા માટે મુખ્ય પ્રમોટરની વિનંતી પર ઉપરોક્ત બેંક સંમત થઈ છે.

૨૨ બેંક ગેરંટીમાં કરવામાં આવેલા દાવાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, તે ખાસ રીતે જણાવવામાં આવ્યું છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧-જી. એમ. બી. એ

બિનશરતી અને અટલ બેંક ગેરંટીના રૂપમાં બેંક ગેરંટી માંગી છે.આવી બેંક ગેરંટી લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટમાં ઉલ્લેખિત શરતોની યોગ્ય પરિપૂર્ણતા માટે સુરક્ષા તરીકે જારી કરવામાં આવે છે.જો લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટમાં ઉલ્લેખિત કોઈપણ શરતનો અરજદાર દ્વારા ભંગ કરવામાં આવે, તો બેંક ગેરંટીનો ઉપયોગ કરી શકાય છે.પ્રતિવાદી બેંકે કોઈપણ મુકદ્દમા, વિવાદ, ઔપચારિકતાઓ અને વિલંબ વિના બિનશરતી રકમ ચૂકવવી પડશે.આ હેતુ માટે, આપણે બેંક ગેરંટીમાં સમાવિષ્ટ સંબંધિત શરતો વાંચવી પડી શકે છે જે આ રીતે વાંચે છે:

(બી) "અમે, બેંક ઓફ ઇન્ડિયા, આથી કોઈપણ બાબતે મુખ્ય પ્રમોટર અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિનો સંદર્ભ લીધા વિના અને જી.એમ.બી. તથા મુખ્ય પ્રમોટર વચ્ચે અથવા તેની સાથે સંબંધિત કોઈ અદાલત, ટ્રિબ્યુનલ અથવા આર્બિટ્રેટર સમક્ષ કોઈ વિવાદ પડતર હોવા છતાં, જી.એમ.બી. તરફથી માત્ર એવી માંગણી કરવામાં આવે કે દાવો કરવામાં આવેલી રકમ એલ.ઓ.આઈ. તથા અન્ય સંદેશાવ્યવહારમાં સમાવિષ્ટ શરતોનો ઉક્ત મુખ્ય પ્રમોટર દ્વારા કરવામાં આવેલા કોઈપણ ભંગને કારણે થયેલા નુકસાન પેટે બાકી અને ચૂકવવાપાત્ર છે અથવા ઉક્ત મુખ્ય પ્રમોટર દ્વારા તેમાં સમાવિષ્ટ કરારોનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ જવાના કારણે બાકી અને ચૂકવવાપાત્ર છે, ત્યારે કોઈપણ વાંધા વિના આ ગેરંટી હેઠળ બાકી અને ચૂકવવાપાત્ર રકમ ચૂકવવાની જવાબદારી સ્વીકારીએ છીએ"બેંક સમક્ષ કરવામાં આવેલી આવી કોઈપણ માંગણી, આ

ગેરંટી હેઠળ બેંક દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર અને બાકી નીકળતી રકમના સંદર્ભમાં અંતિમ, નિશ્ચિત અને નિઃશંક રહેશે.

(ડી) આમાં સમાવિષ્ટ ગેરંટીઓને સંપૂર્ણ અસરકારક બનાવવા માટે, જી.એમ.બી.ને અહીં એવી રીતે કાર્યવાહી કરવાનો અધિકાર રહેશે જાણે કે અમે, બેંક ઓફ ઇન્ડિયા, ઉપરોક્ત મુજબ અમારા દ્વારા બાંધધરી આપવામાં આવેલા મુખ્ય પ્રમોટર સામેના તમારા તમામ દાવાઓના સંદર્ભમાં તમારા મુખ્ય દેવાદાર હોઈએ અને આથી અમે જામીનદારી સંબંધિત અમારા તમામ હકો તથા ઉપરોક્ત અથવા આ ગેરંટીની અન્ય કોઈ જોગવાઈ સાથે અસંગત હોય તેવા અન્ય તમામ હકો, જે કોઈ હોય તો, સ્પષ્ટપણે છોડી દઈએ છીએ. અહીં ચૂકવણી કરવાની બેંકની ગેરંટી તમારા દ્વારા મુખ્ય પ્રમોટર વિરુદ્ધ કાર્યવાહી કરવામાં આવવાથી નિર્ધારિત અથવા પ્રભાવિત થશે નહીં અને તમે બેંક સમક્ષ પ્રથમવાર માંગણી કરો ત્યારે જ, મુખ્ય પ્રમોટર વિરુદ્ધ કોઈ કાનૂની અથવા અન્ય કાર્યવાહી કરવામાં આવે તે પહેલાં પણ, તમે માંગણી કરો ત્યારે બેંક ઉક્ત રકમ ચૂકવવા જવાબદાર રહેશે. જી.એમ.બી.ની મહોર હેઠળ બેંકની ઉપરોક્ત શાખા અથવા ભારતમાં આવેલી અમદાવાદ/ગાંધીનગર શાખા કચેરીમાં પહોંચાડવામાં આવેલ કોઈપણ માંગણીપત્ર આ ગેરંટી હેઠળ પૂરતો ગણાશે.

(ઇ) અમે, બેંક ઓફ ઇન્ડિયા, વધુમાં સંમત છીએ કે જી. એમ. બી. ને અમારી સંમતિ વિના અને કોઈ પણ રીતે અસર કર્યા વિના, ઉપરોક્ત મુખ્ય પ્રમોટર દ્વારા સમયાંતરે કામગીરીનો સમય વધારવા માટે કોઈપણ નિયમો અને શરતોમાં ફેરફાર કરવા અથવા ઉપરોક્ત

મુખ્ય પ્રમોટર સામે જી. એમ. બી. દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી કોઈપણ સત્તાઓને કોઈપણ સમયે અથવા સમયાંતરે મુલતવી રાખવા અને કોઈપણ નિયમો અને શરતોને લાગુ કરવા અથવા લાગુ કરવા માટે અમારી જવાબદારીમાંથી મુક્ત કરવામાં આવશે નહીં અને આવા કોઈપણ ફેરફાર અથવા વિસ્તરણને કારણે અમને જવાબદારીમાંથી મુક્ત કરવામાં આવશે નહીં. જી. એમ. બી. તરફથી કરાયેલ દંડ, કાર્ય અથવા ચૂક અથવા ઉપરોક્ત મુખ્ય પ્રમોટરને જી. એમ. બી. નો કોઈ પણ પ્રકારનો ભોગ બનવો અથવા જામીનદારોને લગતા કાયદા હેઠળની આવી કોઈ પણ બાબત આપણને રાહત આપે છે.”

૨૩ બેંકે પણ ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે:

“(એ) અરજદાર ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ વિવેકાધીન અને અસાધારણ રિટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને વર્તમાન અરજીમાં બિનશરતી બેંક ગેરંટીના અમલવારીને પડકારવા માટે હકદાર નથી.

(બી) અરજીના ફકરા-૧૦ના જવાબમાં જણાવવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદી નં. ૨ બેંક દ્વારા જારી કરવામાં આવેલી બેંક ગેરંટી શરતી છે કે બિનશરતી, તે હકીકતના વિવાદિત પ્રશ્નો છે, જેનો તાર્કિક નિર્ણય કરવા માટે અરજદાર દ્વારા આ અરજીમાં ઉઠાવી શકાય નહીં. પ્રતિવાદી નં. ૧ સાથે કોઈપણ વિવાદ હોય તો પણ પ્રતિવાદી નં. ૨ બેંક બિનશરતી બેંક ગેરંટીની શરતોનું પાલન કરવા બંધાયેલી છે. તેથી, બેંક ગેરંટીનું સન્માન કરીને પ્રતિવાદી

નં. ૨ બેંકે બેંક ગેરંટીની શરતો અનુસાર કાર્યવાહી કરી છે અને પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા તા. ૧૨મી જુલાઈ ૨૦૧૮ના રોજ કરવામાં આવેલી બેંક ગેરંટીની અમલવારીના અનુસંધાને ઉક્ત રકમ પ્રતિવાદી નં. ૧ને ચૂકવવા માટે પ્રતિવાદી નં. ૨ બેંક જવાબદાર છે. તેથી, આ ફકરામાં અરજદાર દ્વારા વ્યક્ત કરવામાં આવેલી ફરિયાદ માત્ર પછીથી ઊભી કરાયેલ બાબત છે અને કાયદાની દૃષ્ટિએ ટકાઉ નથી. તે સ્થાયી કાયદો છે કે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ વિવેકાધિકારના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વખતે ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા બેંક ગેરંટીનું સ્વરૂપ નક્કી કરી શકાય નહીં. તેથી, આ આધાર પર અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલ દલીલ કાયદાકીય રીતે ટકાઉ નથી અને અરજદારે કરેલી પ્રાર્થના મુજબ આ માનનીય અદાલત દ્વારા તેની તપાસ કરી શકાય નહીં.”

૨૪ બાંયધરીના કરાર માટે બંને પક્ષો દ્વારા નિવેદન, રજૂઆત, ઘોષણા અને દલીલો દર્શાવે છે કે બંને પક્ષો એટલે કે બોર્ડ અને બેંક સમજે છે અને માને છે કે બાંયધરી કરાર "બિનશરતી અને અટલ" છે. જ્યારે ઉપરોક્ત કરારના બંને પક્ષો દાવો કરે છે કે બેંક ગેરંટી બિનશરતી અને અટલ છે, ત્યારે અરજદાર-જે આ કરારનો પક્ષકાર નથી-પાસે દાવો કરવાનો બહુ ઓછો અવકાશ છે કે ઉપરોક્ત ગેરંટી બિનશરતી નથી/તે શરતી છે. કરારના લેખક અથવા કરારનો પક્ષ બાંયધરીના કરારની પ્રકૃતિને સ્પષ્ટ કરવા માટે શ્રેષ્ઠ વ્યક્તિ છે. આ ઉપરાંત બેંક ગેરંટીની પ્રકૃતિને પક્ષકારોના ઈરાદાથી સમજી શકાય છે.

૨૫ ખરેખર, આવા કિસ્સાઓમાં પક્ષકારોની મરજી સ્પષ્ટ કરવા માટે સૌથી યોગ્ય વ્યક્તિ/પક્ષ કરારના પક્ષકારો અથવા કરારના રચયિતા હોય છે. હાલના કેસમાં ગેરંટીના કરારના રચયિતા/પક્ષકારો, એટલે કે બોર્ડ તથા બેંક બંને, એવો દાવો કરે છે કે પક્ષકારોની મરજી/બોર્ડની માંગણી અપરિવર્તનીય અને બિનશરતી બેંક ગેરંટી માટે હતી અને વિવાદિત ગેરંટી “બિનશરતી અને અપરિવર્તનીય” છે.

છે.

૨૬ બેંક ગેરંટીની ઉપરોક્ત શરતોને ધ્યાનમાં લેતાં એવું જણાવવામાં આવે છે કે બેંક સમક્ષ કરવામાં આવેલી કોઈપણ માંગણી, ગેરંટી હેઠળ બેંક દ્વારા બાકી અને ચૂકવવાપાત્ર રકમના સંદર્ભમાં અંતિમ, નિશ્ચિત અને નિઃશંક રહેશે. બેંકની શાખા/કચેરીમાં પહોંચાડવામાં આવેલ કોઈપણ માંગણીપત્ર ગેરંટી હેઠળ પૂરતો ગણાશે. બેંક ગેરંટીની આ શરતોને ધ્યાનમાં લેતાં એવું કહી શકાય કે કોઈપણ વાદ, વિવાદ, ઔપચારિકતા અથવા કોઈપણ વાંધો હોવા છતાં પણ બેંક ગેરંટી રદબાતલ કરવા માટે બિનશરતી છે.

૨૭ બેંક ગેરંટીની વિનંતી:

વર્તમાન કેસમાં, ૧૭/૯/૨૦૧૨ તારીખની બેંક ગેરંટી પ્રતિવાદી નંબર ૧-જી.એમ.બી. દ્વારા ૧૨/૭/૨૦૧૯ પર લાગુ કરવામાં આવી હતી.બેંક ગેરંટીની વિનંતી અરજદાર દ્વારા વિવાદિત છે અને હાઈકોર્ટમાં નાણાં ફરીથી જમા કરવાનો દાવો કરે છે અને બેંક ગેરંટીના સંદર્ભમાં જાહેરાત વચગાળાની રાહત માટે વિનંતી કરે છે.

૨૭.૧ અરજદારના વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી છે કે વર્તમાન કેસમાં, બેંક ગેરંટીની વિનંતી માટેની ચોક્કસ શરત પૂર્ણ કરવામાં આવી નથી.કે ન તો અરજદાર દ્વારા કોઈ ઉદ્ધંધન કરવામાં આવ્યું છે અને ન તો પ્રતિવાદીએ લેટર ઓફ ઈન્ટેન્ટના નિયમો અને શરતોનું ઉદ્ધંધન કર્યું છે.તે અરજદારનો કેસ છે કે વિનંતી પત્રમાં એવું જણાવવું આવશ્યક છે કે વિનંતી લેટર ઓફ ઈન્ટેન્ટની શરતોના ઉદ્ધંધનને કારણે થયેલા નુકસાનને કારણે છે.૧૨/૭/૨૦૧૯ તારીખના પત્રમાં, પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ અરજદાર તરફથી કોઈ ઉદ્ધંધનનો આરોપ પણ લગાવ્યો નથી.વિનંતીની શરત પૂર્ણ થઈ ન હોવાથી, પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા ઉપરોક્ત બેંક ગેરંટીનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી.

૨૭.૨ તે પ્રતિવાદી નંબર ૧ નો કેસ છે કે બેંક ગેરંટી એ પક્ષો વચ્ચેના કરાર સંબંધના ક્ષેત્રનો વિષય છે જે પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને પ્રતિવાદી

નંબર ૨ વચ્ચે છે.અરજદાર અને પ્રતિવાદી નંબર ૧ વચ્ચે અમલમાં મૂકાયેલ કરાર (લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટ) પહેલેથી જ સમાપ્ત થઈ ગયો છે.પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને પ્રતિવાદી નંબર ૨ વચ્ચેનો એક અલગ કરાર (બેંક ગેરંટી) પહેલેથી જ રોકડમાં ભળી ગયો છે.અરજદાર અને પ્રતિવાદી નંબર ૨-બેંક વચ્ચેનો ત્રીજો કરાર બેંક ગેરંટી સામે મિલકતોના ધિરાણ અને ગીરવે મૂકવા સંબંધિત છે.અરજદારે લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટની શરતોનું પાલન કર્યું નથી અને તેમણે બેંક ગેરંટીની શરતોનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે તે રોકડમાં ફેરવવું અથવા લાગુ કરવું જરૂરી છે અને તે મુજબ બેંક ગેરંટીનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો.

૨૮ તે વિવાદમાં નથી કે ૧૭.૫૦ ની બેંક ગેરંટી ૨૭/૦૭/૨૦૧૨ પર જારી કરવામાં આવી હતી. ઉપરોક્ત બેંક ગેરંટી મૂળ રૂપે ૩૦/૦૮/૨૦૧૪ સુધી માન્ય હતી. ત્યારબાદ તેને ૩૧/૦૩/૨૦૧૫, ૩૧/૧૨/૨૦૧૫, ૩૧/૧૨/૨૦૧૭ સુધી લંબાવવામાં આવ્યું હતું અને આગળ ૩૧/૧૨/૨૦૧૮ સુધી લંબાવવામાં આવ્યું હતું.

૨૯ અમે પહેલેથી જ બેંક ગેરંટીની પ્રકૃતિનો ઉદ્દેશ કર્યો છે કે તે બિનશરતી છે.પ્રતિવાદી નંબર ૧ જી. એમ. બી. દ્વારા બેંક પર કરવામાં આવેલી માંગ બેંક ગેરંટી હેઠળ બેંક દ્વારા બાકી અને ચૂકવવાપાત્ર રકમના સંદર્ભમાં નિર્ણાયક, ઉપરોક્ત ્ણ અને સ્પષ્ટ રહેશે.બેંક કચેરીમાં

માંગનો કોઈપણ પત્ર બેંક ગેરંટી હેઠળ પૂરતો હોવાનું માનવામાં આવે છે.પ્રતિવાદી નંબર ૧ જી. એમ. બી. એ ૧૨/૦૭/૨૦૧૯ તારીખના પત્ર દ્વારા અહેવાલ મોકલ્યો છે જે પ્રતિવાદી નંબર ૧ જી. એમ. બી. દ્વારા રેકૉર્ડ પર જોડાણ જે. ખાતે રજૂ કરવામાં આવ્યો છે.એવું કહેવામાં આવે છે કે આથી આ પત્રને આરટીજીએસ દ્વારા જી. એમ. બી. ના બેંક ખાતામાં જમા કરીને જી. એમ. બી. ની તરફેણમાં બેંક ગેરંટીને રોકડ કરવા માટેના દાવા પત્ર તરીકે ધ્યાનમાં લેવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૩૦ તેથી, બેંકે આ પત્ર ૧૫/૦૭/૨૦૧૯ ના ઈ-મેલ દ્વારા અરજદારને તેના ઈ-મેલ પર મોકલ્યો છે.આવા ઈ-મેલની નકલ બેંક દ્વારા રેકૉર્ડના પૃષ્ઠ ૧૧૩ પર આર/૩ સાથે જોડવામાં આવશે.બેંકે પ્રતિવાદી નંબર ૧ જી. એમ. બી. ને બેંક ગેરંટીની રકમ ₹ ૧૭.૫૦ કરોડ ચૂકવી દીધી છે અને અરજદારને ૧૬/૦૭/૨૦૧૯ ના પત્ર/ઈમેઈલ દ્વારા જાણ કરી છે.પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા પ્રસ્તુત ઈ-મેઈલની નકલ રેકૉર્ડના પાન ૪૬ પર જોડાણ-કે દ્વારા રજૂ કરવામાં આવી છે.

૩૧ પ્રતિવાદી નંબર ૨ માટે વિદ્વાન વકીલે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે અને રજૂઆત કરી છે કે બેંક ગેરંટીના અમલવારીના કિસ્સામાં કોઈ જાહેરાત વચગાળાની રાહત આપી

શકાતી નથી.બેંક ગેરંટીના કિસ્સામાં મનાઈ હુકમના ક્ષેત્રમાં કાયદાનો વિકાસ નીચે મુજબ છે:

૩૧ (૧૯૯૨) ૨ એસ. સી. સી. ૩૩૦ માં નોંધાયેલા સિન્ડિકેટ બેંક વિરુદ્ધ વિજય કુમાર અને અન્યના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“૧૩. આ સંદર્ભમાં એ પણ ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે કે બેંકરના પૂર્વાધિકારના પ્રકાશમાં બેંક ગેરંટી માટે ઓફર કરવામાં આવેલી જામીનગીરીઓના સ્વરૂપમાં કોર્ટ કેટલી હદ સુધી જઈ શકે છે.યુનાઇટેડ કોમર્શિયલ બેંક વિરુદ્ધ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા કેસમાં આ અદાલતે આર. ડી. હાબર્ગટલ (મર્કન્ટાઇલ) લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ નેશનલ વેસ્ટમિન્સ્ટર બેંક અને અન્યો (૧૯૭૭) ૨ તમામ ઇ. આર. ૮૬૨ ના ફકરાનો મંજૂરી સાથે ઉલ્લેખ કર્યો હતો, જે નીચે મુજબ છે:

તે માત્ર અપવાદરૂપ કિસ્સાઓમાં જ હતું કે અદાલતો બેંકો દ્વારા ધારવામાં આવેલી અટલ જવાબદારીઓની મશીનરીમાં દખલ કરશે.તેઓ આંતરરાષ્ટ્રીય વાણિજ્યનું જીવન રક્ત હતા.બેંકોની મશીનરી અને પ્રતિબદ્ધતાઓ એક અલગ સ્તર પર હતી.તેમને અદાલતોની દખલગીરીથી મુક્ત રહીને તેમનું સન્માન કરવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ.નહિંતર આંતરિક વાણિજ્યમાં વિશ્વાસ અપૂરણીય રીતે નુકસાન પહોંચાડી શકે છે.

આર. ડી. હાબોટલ (મર્કન્ટાઇલ) મર્યાદિત કેસમાં મુખ્ય નોંધમાં નીચે મુજબ જણાવવામાં આવ્યું હતું:

(i) માત્ર અપવાદરૂપ કેસોમાં જ અદાલતો બેંકો દ્વારા ધારણ કરાયેલી અટલ જવાબદારીઓની વ્યવસ્થામાં દખલ કરશે. કન્ફર્મ પર્ફોર્મન્સ ગેરંટીના કિસ્સામાં, જેમ કે કન્ફર્મ લેટર ઓફ ક્રેડિટના કિસ્સામાં, બેંક માત્ર એ સુનિશ્ચિત કરવા માટે ચિંતિત હતી કે તેના આદેશ અને સમર્થનની શરતોનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે અને ખરીદદારો અને વિક્રેતાઓ વચ્ચે ઉદ્ભવેલા કોઈપણ કરારના વિવાદો સાથે તે કોઈ પણ રીતે સંબંધિત નથી.

ઉપરોક્ત ફકરાનો સંદર્ભ યુ. પી. કો-ઓપરેટિવ ફેડરેશન લિમિટેડ વિરુદ્ધ સિંઘ કન્સલ્ટન્ટ્સ એન્ડ એન્જિનિયર્સ (પી) લિમિટેડમાં પણ આપવામાં આવ્યો છે, જેમાં આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે ઉપરોક્ત કાયદાની સાચી સ્થિતિ રજૂ કરે છે. આ કેસમાં, આ અદાલતે બેંક ગેરંટી સંબંધિત કેસોમાં ભારતીય સંદર્ભમાં બેંક દ્વારા વિવાદ વિના ચુકવણી કરવાની જવાબદારીને સમર્થન આપ્યું છે. પરંતુ તે સમાન રીતે સ્પષ્ટ છે કે જ્યારે બેંક ગેરંટી ચૂકવવામાં આવે ત્યારે બેંક તરફથી સમાન જવાબદારી અથવા જવાબદારી રહેશે નહીં અને તેના પર કોઈ ભાર મૂકવાની જરૂર નથી.

૧૪. ઉપરોક્ત ચર્ચા પરથી એ જાણી શકાય છે કે બેંક ગેરંટીઓ વિવિધ સ્તરે હોય છે અને તેને અદાલતોની દખલગીરીથી મુક્ત રાખવાની મંજૂરી હોવી જોઈએ અને જે બેંક ગેરંટી આપે છે તેણે તેની શરતો અનુસાર તેનું સન્માન કરવું જોઈએ અને તે અપવાદરૂપ કિસ્સાઓમાં જ છે કે કોર્ટ બેંકો દ્વારા ધારવામાં આવેલી અટલ જવાબદારીઓની મશીનરીમાં દખલ

કરશે.એ જ સિદ્ધાંત બેંક ગેરંટીઓના સંદર્ભમાં લાગુ પડે છે જે વિસર્જિત થાય છે.જ્યારે એકવાર બેંક ગેરંટી ચૂકવવામાં આવે ત્યારે બેંકની જવાબદારી સમાપ્ત થાય છે અને આવી ચૂકવવામાં આવેલી બેંક ગેરંટી પાછળ જવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ નથી.કોર્ટે બેંક અને ગ્રાહક વચ્ચેના વ્યવહારોની પ્રકૃતિની તપાસ કરવાનું ટાળવું જોઈએ જેના કારણે બેંક ગેરંટી આપવામાં આવી હતી."

૩૧બી સ્ટેટ ટ્રેડિંગ કોર્પોરેશન વિરુદ્ધ જેન્સન ક્લોથિંગ કોર્પોરેશન,

(૧૯૯૪) ૬ એસ. સી. સી. ૫૯૭ ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે

નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

"૮.મનાઈ હુકમની મંજૂરી એ ઇક્વિટી અધિકારક્ષેત્રમાં વિવેકાધીન સત્તા છે.બાંધધરીનો કરાર એ ત્રિપક્ષીય કરાર છે જે બેંકે કરારની શરતોનું બિનશરતી અને સ્પષ્ટ રીતે પાલન કરવા માટે હાથ ધર્યો છે.તે આંતરિક અથવા આંતરરાષ્ટ્રીય વેપાર અથવા વ્યવસાયમાં વેપાર અને વાણિજ્યના મુક્ત પ્રવાહને સરળ બનાવવા માટે ઉપરોક્ત ્ણ વિશ્વાસ સાથે વિશ્વાસનું કાર્ય છે.તે તેની શરતોમાં કરાર કરવા માટે અટલ જવાબદારી બનાવે છે.તેમાં ઉદ્દેખિત ઘટનાઓની ઘટના બને ત્યારે બેંક ગેરંટી લાગુ કરવા યોગ્ય બને છે.કરારની કામગીરીમાં અનુગામી વિવાદો કોઈ કારણને જન્મ આપતા નથી કે તે આધારે અદાલત કરારને લાગુ કરવા માટે મનાઈ હુકમ જારી કરવા માટે ન્યાયી નથી, એટલે કે બેંક ગેરંટી.પક્ષકારો પાસે કોઈ ઉપાય બચ્યો નથી.મુખ્ય કરારમાં વિવાદ પક્ષની તરફેણમાં સમાપ્ત થાય તેવી સ્થિતિમાં, તે નુકસાની અથવા અન્ય પરિણામી રાહત માટે હકદાર છે.

૯. તે સ્થાયી કાયદો છે કે કોર્ટ, આદેશ ૩૯, નિયમો ૧ અને ૨ હેઠળ મનાઈ હુકમ જારી કરતા પહેલા, સી. પી. સી. એ મુખ્ય ચહેરાને સંતોષ આપવો જોઈએ કે છેતરપિંડી અથવા પુનઃપ્રાપ્ત ન કરી શકાય તેવી ઈજાનો મજબૂત પ્રથમ દષ્ટિ કેસ છે અને સુવિધાનું સંતુલન ભરપાઈ ન કરી શકાય તેવી ઈજાને રોકવા માટે મનાઈ હુકમ જારી કરવાની તરફેણમાં છે. અદાલતે સામાન્ય રીતે બેંક ગેરંટીના અમલીકરણ પર ભાર મૂકવો જોઈએ અને વાદીની તરફેણમાં છેતરપિંડી અથવા વિશેષ ઇક્વિટીની ચોક્કસ અરજી ન હોય ત્યાં સુધી અદાલતે ગેરંટીના કરારના અમલીકરણમાં દખલ કરવી જોઈએ નહીં. તેણે બાંયધરીના કરારના અમલમાં છેતરપિંડીના પુરાવા તરીકે જરૂરી રીતે દલીલ કરવી જોઈએ અને તમામ જરૂરી પુરાવા રજૂ કરવા જોઈએ, પરંતુ મૂળ કરાર અથવા પછીની કોઈપણ ઘટના કે જે છેતરપિંડીના આધાર તરીકે થઈ શકે છે તેના કરારને નહીં.

૩૧સી. યુ. પી. સ્ટેટ સુગર કોર્પોરેશન વિરુદ્ધ સુમેક ઇન્ટરનેશનલ લિમિટેડના કેસમાં (૧૯૯૭) ૧ એસ. સી. સી. પૃષ્ઠમાં પેરા ૧૬માં નોંધાયેલા ચુકાદામાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“૧૬. સ્પષ્ટપણે, તેથી, કરારના પક્ષો વચ્ચેના કોઈપણ વિવાદનું અસ્તિત્વ એ બેંક ગેરંટીના અમલીકરણને રોકવા માટે મનાઈ હુકમ જારી કરવા માટેનો આધાર નથી. બેંક ગેરંટીના સંબંધમાં છેતરપિંડી

થવી જોઈએ.વર્તમાન કેસમાં આપણે આવી કોઈ છેતરપિંડી દેખાતી નથી.ઉચ્ચ અદાલત એવા નિષ્કર્ષ પર આવી હોય તેવું લાગે છે કે અપીલકર્તા દ્વારા કરારની સમાપ્તિ અને તેનો દાવો કે સમય કરારનો સાર હતો, તે કરારની શરતો પર આધારિત નથી અને તેથી, બેંક ગેરંટીના અમલવારીમાં છેતરપિંડી છે.આ એક ખોટો દ્રષ્ટિકોણ છે.કરારની સમાપ્તિને લગતા પક્ષો વચ્ચેના વિવાદો બેંક ગેરંટીના અમલવારીને કપટપૂર્ણ બનાવી શકતા નથી.”

૩૧ડી માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ક્ષારિકેશ સુગર ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ વિરુદ્ધ પ્રેમ હેવી એન્જિનિયરિંગ વર્ક્સ (પી) લિમિટેડના કેસમાં (૧૯૯૭) ૬ એસસીસી ૪૫૦ માં નોંધાયેલા ચુકાદામાં નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો છે:

“૨૧. લગભગ બે દાયકાના ગાળામાં આ અદાલતના સંખ્યાબંધ નિર્ણયોએ એવા સિદ્ધાંતો નિર્ધારિત કર્યા છે અને પુનરાવર્તિત કર્યા છે કે જે અદાલતોએ આ પ્રશ્ન પર વિચારણા કરતી વખતે લાગુ કરવા જોઈએ કે શું મનાઈ હુકમ આપવો કે જે બેંક ગેરંટીના રોકડકરણને અટકાવવાની અસર ધરાવે છે.અમને નથી લાગતું કે તે બધાનો ઉદ્દેશ કરીને આ ચુકાદાનો બોજ ઉઠાવવો જરૂરી છે.આ મુદ્દા પરની કેટલીક વધુ તાજેતરની ઘોષણાઓ જ્યાં અગાઉના નિર્ણયોને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા છે અને પુનરાવર્તિત કરવામાં આવ્યા છે તેમાં સ્પેન્સ્કા હેન્ડલશોન્કેન વિરુદ્ધ મેસર્સ ઇન્ડિયન ચાર્જ કોમ, (૧૯૯૪) ૧ એસસીસી ૫૦૨:(૧૯૯૩ એ.આઈ.આર. એસ.સી.ડબ્લ્યુ. ૪૦૦૨), લાર્સન એન્ડ ટુબ્રો લિમિટેડ વિરુદ્ધ

મહારાષ્ટ્ર સ્ટેટ ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ, (૧૯૯૫) ૬ એસ.સી.સી. ૬૮:(૧૯૭૫ એ.આઈ.આર. એસ.સી.ડબ્લ્યુ. ૪૧૩૪), હિન્દુસ્તાન સ્ટીલ વર્ક્સ કન્સ્ટ્રક્શન લિમિટેડ વિરુદ્ધ જી. એસ. અટવાલ એન્ડ કંપની (એન્જિનિયર્સ) પ્રાઈવેટ લિમિટેડ, (૧૯૯૫) ૬ એસ.સી.સી. ૭૬:(૧૯૯૫ એ.આઈ.આર. એસ.સી.ડબ્લ્યુ. ૩૮૨૧) અને યુ. પી. સ્ટેટ સુગર કોર્પોરેશન વિરુદ્ધ સુમેક ઇન્ટરનેશનલ લિમિટેડ, (૧૯૯૭) ૧ એસ.સી.સી. ૫૬૮:(૧૯૯૭ એર એસસીડબલ્યુ ૬૯૪).યુ. પી. સ્ટેટ સુગર કોર્પોરેશનના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત કરવામાં આવેલા સામાન્ય સિદ્ધાંતનો સારાંશ નીચે મુજબ આપવામાં આવ્યો છે (એ.આઈ.આર. એસ.સી.ડબ્લ્યુ. ના પાન ૬૯૭ પર):

"આવી બેંક ગેરંટીઓ લાગુ કરવા સંબંધિત કાયદો હવે સારી રીતે નક્કી થઈ ગયો છે. જ્યારે વ્યાપારી વ્યવહાર દરમિયાન બિનશરતી બેંક ગેરંટી આપવામાં આવે છે અથવા સ્વીકારવામાં આવે છે, ત્યારે લાભાર્થી કોઈપણ બાકી વિવાદોને ધ્યાનમાં લીધા વિના તેની શરતોમાં આવી બેંક ગેરંટી મેળવવાનો હકદાર છે. આવી બાંચધરી આપતી બેંક તેના ગ્રાહક દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા કોઈપણ વિવાદને ધ્યાનમાં લીધા વિના તેની શરતો અનુસાર તેનું સન્માન કરવા માટે બંધાયેલી છે. અન્યથા આવી બેંક ગેરંટી આપવાનો હેતુ જ નિષ્ફળ જશે. તેથી, અદાલતોએ આવી બેંક ગેરંટીની પ્રાપ્તિને રોકવા માટે મનાઈ હુકમ આપવામાં ધીમી ગતિએ કામ કરવું જોઈએ. અદાલતોએ માત્ર બે અપવાદો બનાવ્યા છે. આવી બેંક ગેરંટીના સંબંધમાં છેતરપિંડી આવી બેંક ગેરંટીના પાયાને જ દૂષિત કરશે. તેથી જો એવી છેતરપિંડી થાય કે જેનો લાભ લાભાર્થી લેવા માંગે છે, તો તેને આમ કરવાથી રોકી શકાય છે. બીજો અપવાદ

એવા કિસ્સાઓ સાથે સંબંધિત છે કે જેમાં બિનશરતી બેંક ગેરંટીને રોકડમાં ફેરવવાની મંજૂરી આપવાથી સંબંધિત પક્ષોમાંના એકને ભરપાઈ ન કરી શકાય તેવું નુકસાન અથવા અન્યાય થશે.મોટાભાગના કિસ્સાઓમાં આવી બેંક ગેરંટી હેઠળ નાણાંની ચુકવણી બેંક અને તેના ગ્રાહકને પ્રતિકૂળ અસર કરશે, જેમના કહેવા પર ગેરંટી આપવામાં આવે છે, આ શીર્ષક હેઠળ માનવામાં આવેલ નુકસાન અથવા અન્યાય એ અપવાદરૂપ અને પુનઃપ્રાપ્ત ન કરી શકાય તેવી પ્રકૃતિનો હોવો જોઈએ જે ગેરંટીની શરતોને ઓવરરાઈડ કરશે અને દેશમાં વ્યાપારી વ્યવહારો પર આવા હુકમની પ્રતિકૂળ અસર.

છેતરપિંડીના પ્રશ્નનો સામનો કરતા એવું માનવામાં આવ્યું છે કે છેતરપિંડી એક સ્થાપિત છેતરપિંડી હોવી જોઈએ.બોલિવિન્ટર ઓઈલ એસ. એ. વિરુદ્ધ ચેઝ મેનહટન બેંકમાં સર જહોન ડોનાલ્ડસન, એમ. આર. ના નીચેના અવલોકનો, (૧૯૮૪) ૧ તમામ ઈ.આર. ૩૫૧, યોગ્ય છે:

""અત્યંત અપવાદરૂપ એવા કિસ્સામાં જ પ્રતિબંધાજ્ઞા આપવામાં આવી શકે, જ્યારે એ પુરવાર થાય કે બેંક જાણે છે કે ચુકવણી માટે કરવામાં આવેલી અથવા ત્યારબાદ કરવામાં આવનાર કોઈપણ માંગણી સ્પષ્ટપણે છેતરપિંડીયુક્ત હશે. પરંતુ છેતરપિંડીના તથ્ય અંગે તેમજ બેંકને તેની જાણકારી હોવા અંગે બંને બાબતો માટે પુરાવો સ્પષ્ટ હોવો આવશ્યક છે. ગ્રાહકના અસંગત અને સમર્થનવિહોણા નિવેદન પર માત્ર આધારિત હોય તો તે સામાન્ય રીતે પૂરતું ન ગણાય, કારણ કે આવી પ્રતિબંધાજ્ઞા મંજૂર થવાથી અને બેંક દ્વારા તેને રદ કરાવવા માટે અરજી કરવામાં આવે ત્યાં

સુધીના પ્રમાણમાં ટૂંકા સમયગાળામાં બેંકની વિશ્વસનીયતાને અપૂરણીય નુકસાન થઈ શકે છે."

(ભાર મૂકવામાં આવે છે)

૨૨. ઉપરોક્ત માર્ગને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ યુ. પી. કો-ઓપરેટિવ ફેડરેશન લિમિટેડ વિરુદ્ધ સિંઘ કન્સલ્ટન્ટ્સ એન્ડ એન્જિનિયર્સ (પ્રાઇવેટ) લિમિટેડ, (૧૯૮૮) ૧ એસ. સી. સી. ૧૭૪ માં આ અદાલત દ્વારા અનુસરવામાં આવ્યો હતો.

૨૩. મનાઈ હુકમ આપવાના નિયમનો બીજો અપવાદ, એટલે કે, પુનઃપ્રાપ્ત ન કરી શકાય તેવી ઈજાના પરિણામે, એવી પરિસ્થિતિ હોવી જોઈએ કે જે બાંધધરી આપનાર માટે પોતાને ભરપાઈ કરવાનું અશક્ય બનાવશે, જો તે આખરે સફળ થાય. આ નિર્ણાયક રીતે સ્થાપિત કરવું પડશે અને તે અદાલતના સંતોષ માટે સાબિત કરવું આવશ્યક છે કે વળતર દ્વારા લાભાર્થી પાસેથી રકમની વસૂલાતની કોઈ શક્યતા રહેશે નહીં.

૨૪. તાત્કાલિક કિસ્સામાં, જેમ કે પહેલેથી જ નોંધવામાં આવ્યું છે કે બે પ્રકારની બેંક ગેરંટી જારી કરવામાં આવી હતી. ૨૬, ૧૫, ૦૦૦/- નો બેંક ગેરંટી નંબર ૪૦/૫૧ પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા કરારની સમયસર કામગીરી સુનિશ્ચિત કરવા માટે જારી કરવામાં આવ્યો હતો. આ બાંધધરીની સંબંધિત શરતો ઉપરોક્ત થમ એ સ્પષ્ટ કરે છે કે બેંકે અપીલકર્તાને લેખિત માંગ પર અને વિલંબ કર્યા વિના, તેના દ્વારા માંગવામાં આવેલી રકમની બિનશરતી અને

અટલ ચૂકવણી કરવાનું કામ હાથ ધર્યું છે. બીજું, ઉપરોક્ત બાંચધરીની કલમ // સ્પષ્ટ કરે છે કે ચૂકવણી વિલંબ કર્યા વિના કરવામાં આવશે અને વિકેતાએ કોઈ ઉલ્લંઘન કર્યું છે કે કેમ તે અંગે અપીલકર્તા એકમાત્ર ન્યાયાધીશ હશે. પરિણામે અપીલકર્તાનો બાંચધરીકૃત રકમની વસૂલાતનો અધિકાર કોઈ પણ વિવાદને કારણે અસરગ્રસ્ત અથવા સસ્પેન્ડ થવાનો નથી જે કોર્ટ ટ્રિબ્યુનલ્સ અથવા આર્બિટ્રેટર સમક્ષ ઉઠાવવામાં આવી શકે છે અથવા બાકી છે.

ત્રીજું, બાંચધરી આપનારને માંગના કારણો જાણવાનો અથવા માંગની ગુણવત્તાની તપાસ કરવાનો અથવા પ્રશ્ન કરવાનો અથવા માંગને પડકારવાનો અથવા માંગને અસર કરતી કોઈપણ હકીકતો જાણવાનો કોઈ અધિકાર નહોતો અને છેલ્લે, અપીલકર્તાને ઉપરોક્ત બાંચધરીકૃત રકમ ચૂકવતા પહેલા રકમ ચૂકવવા માટે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની જવાબદારીનો પુરાવો માંગવાનો બેંક માટે ખુલ્લો નથી.”

૩૧૪ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે હિન્દુસ્તાન કન્સ્ટ્રક્શન કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય અને અન્ય (૧૯૯૯) ૮ એસ. સી. સી. ૪૩૬ માં નોંધાયેલા કેસમાં આપેલા ચુકાદામાં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

ફરો ૮: “હવે, બેંક ગેરંટી એ વ્યાપારી વ્યવહારોમાં નાણાંની ચૂકવણી સુરક્ષિત કરવાની સામાન્ય રીત છે કારણ કે ગેરંટી હેઠળ લાભાર્થી, જેની વતી ગેરંટી આપવામાં આવી હતી તે વ્યક્તિ અને

લાભાર્થી વચ્ચેના કોઈપણ બાકી વિવાદને ધ્યાનમાં લીધા વિના, તેની શરતોમાં તે ગેરંટી હેઠળની ઉપરોક્ત ્ણ રકમની વસૂલાત કરવાનો હકદાર છે. સરકાર દ્વારા ખાનગી વ્યક્તિઓને આપવામાં આવતા કરારમાં, જેમાં મોટા ખર્ચનો સમાવેશ થાય છે, ઉદાહરણ તરીકે, બાંધકામ કરાર, કરાર દરમિયાન સમયાંતરે "એડવાન્સ" તરીકે ઠેકેદારને કરવામાં આવતી ચૂકવણી સુરક્ષિત કરવા માટે અને કરાર હેઠળ સોંપવામાં આવેલા કામની કામગીરી સુરક્ષિત કરવા માટે સામાન્ય રીતે સરકારની તરફેણમાં બેંક ગેરંટી આપવી જરૂરી છે. આવી બાંધધરીઓ તેના સંદર્ભમાં રોકડમાં ફેરવી શકાય તેવી હોય છે, જ્યારે ઠેકેદાર કામની કામગીરીમાં અથવા "સરકારી એડવાન્સ" માં ચૂકવણી કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે, ત્યારે બાંધધરી મંગાવવામાં આવે છે અને બેંકમાંથી રકમ વસૂલવામાં આવે છે. આ જ કારણ છે કે અદાલતો બેંક ગેરંટીના અમલવારી સામે મનાઈ હુકમ આપવામાં અનિચ્છા ધરાવે છે, સિવાય કે છેતરપિંડીના કિસ્સામાં, જે સ્થાપિત છેતરપિંડી તરીકે હોવી જોઈએ, અથવા જ્યાં બાંધધરી આપનારને ભરપાઈ ન કરી શકાય તેવી ઈજા થવાની સંભાવના હોય. આ અદાલત દ્વારા વિવિધ નિર્ણયોમાં આ સિદ્ધાંત નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો. યુ. પી. કો-ઓપરેટિવ ફેડરેશન લિમિટેડ વિરુદ્ધ સિંઘ કન્સલ્ટન્ટ્સ એન્ડ એન્જિનિયર્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, (૧૯૮૮) ૧ એસ. સી. સી. ૧૭૪, બોલિવિંટર ઓઇલ એસ. એ. વિરુદ્ધ ચેઝ મેનહટન બેંક, (૧૯૮૪) ૧ ઓલ ઇ. આર. ૩૫૧ માં નિર્ધારિત કાયદાને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે જેની તરફેણમાં બેંક ગેરંટી આપવામાં આવી હતી તે વ્યક્તિ દ્વારા તેની શરતોમાં બિનશરતી બેંક ગેરંટી લાગુ કરી શકાય છે અને અદાલતો છેતરપિંડી અથવા પુનઃપ્રાપ્ત ન કરી શકાય તેવી ઈજા સિવાય વિનંતી પર પ્રતિબંધ મૂકતો કોઈ

મનાઈ હુકમ આપશે નહીં.સ્વેચ્છા હેન્ડલસબેન્કેન વિરુદ્ધ ઇન્ડિયન ચાર્જ કોમ, (૧૯૯૪) ૧ એસ.સી.સી. ૫૦૨/(૧૯૯૩ એ.આઈ.આર. એસ.સી.ડબ્લ્યુ. ૪૦૦૨: એ.આઈ.આર. ૧૯૯૪ એસ.સી. ૬૨૬); લાર્સન એન્ડ ટુલ્સો લિમિટેડ વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર સ્ટેટ ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ, (૧૯૯૫) ૬ એસ.સી.સી. ૬૮:(૧૯૯૫ એ.આઈ.આર. એસ.સી.ડબ્લ્યુ. ૪૧૩૪: એ.આઈ.આર. ૧૯૯૬ એસ.સી. ૩૩૪); હિન્દુસ્તાન સ્ટીલ વર્ક્સ કન્સ્ટ્રક્શન લિમિટેડ વિરુદ્ધ જી. એસ. અટવાલ એન્ડ કંપની (એન્જિનિયર્સ) (પી) લિમિટેડ, (૧૯૯૫) ૬ એસ.સી.સી. ૭૬:(૧૯૯૫ એ.આઈ.આર. એસ.સી.ડબ્લ્યુ. ૩૮૨૧: એ.આઈ.આર. ૧૯૯૬ એસ.સી. ૧૩૧); નેશનલ થર્મલ પાવર કોર્પોરેશન લિમિટેડ વિરુદ્ધ ફ્લોમોર (પી) લિમિટેડ, (૧૯૯૫) ૪ એસ.સી.સી. ૫૧૫:(૧૯૯૫ એ.આઈ.આર. એસ.સી.ડબ્લ્યુ. ૪૩૦: એ.આઈ.આર. ૧૯૯૬ એસ.સી. ૪૪૫); મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય વિરુદ્ધ રાષ્ટ્રીય બાંધકામ કંપની, (૧૯૯૬) ૧ એસ.સી.સી. ૭૩૫: (૧૯૯૬ એ.આઈ.આર. એસ.સી.ડબ્લ્યુ. ૮૯૫: એ.આઈ.આર. ૧૯૯૬ એસ.સી. ૨૩૬૭); હિન્દુસ્તાન સ્ટીલ વર્ક્સ કન્સ્ટ્રક્શન લિમિટેડ વિરુદ્ધ તારાપુર એન્ડ કંપની, (૧૯૯૬) ૫ એસ.સી.સી. ૩૪:(૧૯૯૬ એ.આઈ.આર. એસ.સી.ડબ્લ્યુ. ૨૮૬૧: એ.આઈ.આર. ૧૯૯૬ એસ.સી. ૨૨૬૮) તેમજ યુ. પી. સ્ટેટ સુગર કોર્પોરેશન વિરુદ્ધ સુમેક ઇન્ટરનેશનલ લિમિટેડ, (૧૯૯૭) ૧ એસ.સી.સી. ૫૬૮:(૧૯૯૭ એ. આઈ. આર. એસ. સી. ડબ્લ્યુ. ૬૯૪: એ. આઈ. આર. ૧૯૯૭ એસ. સી. ૧૬૪૪:૧૯૯૭ ઓલ એલ. જે. ૬૩૮), આ જ સિદ્ધાંત નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો છે અને તેનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું છે.”

૩૧એફ ફેડરલ બેંક લિમિટેડ વિરુદ્ધ વી. એમ. જોગ એંગના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો.મર્યાદિત, (૨૦૦૧) ૧ એસ. સી. સી. ૬૬૩, ફરિયાદી પપમાં નીચે મુજબ ધારવામાં આવ્યું છે:

"પપ.આ અદાલતના ઘણા ચુકાદાઓમાં એવું માનવામાં આવ્યું છે કે અદાલતોએ બેંક ગેરંટીઓ અથવા ધિરાણ પત્રોના રોકડકરણને રોકવા માટે મનાઈ હુકમ આપવો જોઈએ નહીં.બે અપવાદોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે-(૧) છેતરપિંડી અને (૨) ભરપાઈ ન કરી શકાય તેવું નુકસાન.જો વાદી પ્રથમ દૃષ્ટિએ એ સ્થાપિત કરવામાં સક્ષમ હોય કે કેસ આ બે અપવાદોમાં આવે છે, તો આદેશ ૩૯ નિયમ ૧ સી. પી. સી. હેઠળ કામચલાઉ મનાઈ હુકમ જારી કરી શકાય છે.એવું પણ માનવામાં આવ્યું છે કે બેંક ગેરંટીનો કરાર અથવા ધિરાણ પત્ર વિક્રેતા અને ખરીદનાર વચ્ચેના મુખ્ય કરારથી સ્વતંત્ર છે.યુ. સી. પી. (૧૯૮૩નું પુનરાવર્તન) ની કલમ ૩ અને ૪ પરથી પણ આ સ્પષ્ટ છે.અટલ બેંક ગેરંટી અથવા ક્રેડિટ લેટરના કિસ્સામાં ખરીદનાર વિક્રેતા દ્વારા કરારનો ભંગ થયો હોવાના આધારે બેન્કર સામે મનાઈ હુકમ મેળવી શકતો નથી.

૩૧જી ઉપરોક્ત ્ણ અને બિનશરતી બેંક ગેરંટીના અમલવારી સામે મનાઈ હુકમ ગંભીર છેતરપિંડી અથવા સંબંધિત પક્ષોમાંથી એકને ભરપાઈ ન કરી શકાય તેવી ઈજા સિવાય આપી શકાતો નથી.આ સ્થિતિ પણ હવે રેઝ ઇન્ટિગ્રા નથી.[હિમાદ્રી કેમિકલ્સ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ વિરુદ્ધ કોલ ટાર](#)

પર:

“૧૪. બેંક ગેરંટી અથવા ક્રેડિટ લેટરના અમલીકરણને રોકવા માટે મનાઈ હુકમ આપવા અથવા આપવાનો ઇનકાર કરવાના સિદ્ધાંતો સંબંધિત અહીં ઉપર કરવામાં આવેલી ચર્ચાઓમાંથી, અમે શોધી કાઢીએ છીએ કે બેંક ગેરંટી અથવા ક્રેડિટ લેટરના રોકડકરણને રોકવા માટે મનાઈ હુકમની બાબતમાં નીચેના સિદ્ધાંતોની નોંધ લેવી જોઈએ:

(i) વ્યાપારી વ્યવહાર દરમિયાન મનાઈ હુકમ માટેની અરજ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે, અને જ્યારે બિનશરતી બેંક ગેરંટી અથવા ધિરાણ પત્ર આપવામાં આવે અથવા સ્વીકારવામાં આવે, ત્યારે લાભાર્થી કરારની શરતોને લગતા કોઈપણ બાકી વિવાદોને ધ્યાનમાં લીધા વિના આવી બેંક ગેરંટી અથવા તેની શરતોમાં ધિરાણ પત્ર મેળવવાનો હકદાર છે.

(ii) આવી બાંયધરી આપતી બેંક તેના ગ્રાહક દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા કોઈપણ વિવાદને ધ્યાનમાં લીધા વિના તેની શરતો અનુસાર તેનું સન્માન કરવા માટે બંધાયેલી છે.

(iii) બેંકોની બાંધધરી અથવા ધિરાણ પત્રની વસૂલાત પર પ્રતિબંધ મૂકવા માટે આદેશ આપવામાં અદાલતોએ ધીમી ગતિએ કામ કરવું જોઈએ.

(iv) બેંક ગેરંટી અથવા ધિરાણ પત્ર એક સ્વતંત્ર અને અલગ કરાર હોવાથી અને તે ઉપરોક્ત ્ણ પ્રકૃતિનો હોવાથી, કરારના પક્ષો વચ્ચે કોઈ પણ વિવાદનું અસ્તિત્વ એ બેંક ગેરંટી અથવા ધિરાણ પત્રોના અમલીકરણને રોકવા માટે મનાઈ હુકમ જારી કરવા માટેનો આધાર નથી.

(v) ગંભીર પ્રકારની છેતરપિંડી જે આવી બેંક ગેરંટી અથવા ધિરાણ પત્રના પાયાને દૂષિત કરશે અને લાભાર્થી પરિસ્થિતિનો લાભ લેવા માંગે છે.

(vi) બિનશરતી બેંક ગેરંટી અથવા ક્રેડિટ લેટરને રોકડમાં ફેરવવાની મંજૂરી આપવાથી સંબંધિત પક્ષોમાંના એકને ભરપાઈ ન કરી શકાય તેવું નુકસાન અથવા અન્યાય થશે.”

૩૨ હવે જ્યાં સુધી બેંક સામેના દાવાની વાત છે ત્યાં સુધી એ નોંધવું જરૂરી છે કે બેંક અનુસાર:—

(૧) એક તરફ અરજદારે તે તબક્કે કોઈ વાંધો ઉઠાવ્યો ન હતો જ્યારે બેંકે અરજદારને બોર્ડના દિનાંક ૧૧/૧૨/૭ ૨૦૧૮ના આમંત્રણ પત્ર વિશે જાણ કરી હતી; અને

(૨) બીજી તરફ અરજદારે બેંકના ૧૫/૭/૨૦૧૯ (અરજદારને) ના પત્ર વિશેની હકીકતને દબાવી દીધી છે;

(૩) તેણે અરજદારને (બોર્ડ દ્વારા બેંક ગેરંટીની વિનંતી વિશે) જાણ કર્યા પછી અને જ્યારે તેને અરજદાર તરફથી કોઈ જવાબ/પ્રતિસાદ મળ્યો ન હતો ત્યારે રકમ ચૂકવી હતી.

(૪) બેંક પોતાની રજૂઆતને નીચેની હકીકતોના આધારે સમર્થન અને વધુ મજબૂત બનાવે છે કે (એ) ચુકવણી કરતાં પહેલાં તેણે અરજદારને બોર્ડ દ્વારા કરવામાં આવેલી કાર્યવાહી અંગે જાણ કરી હતી; અને (બી) અરજદારને જાણ કર્યા બાદ તેણે અરજદારના જવાબની રાહ જોઈ હતી, પરંતુ અરજદારે કોઈ જવાબ આપ્યો નહોતો અથવા કોઈ કાર્યવાહી કરી નહોતી, તેથી તેણે રકમ ચૂકવી હતી; અને (સી) તેણે માત્ર બિનશરતી અને અપરિવર્તનીય બેંક ગેરંટી હેઠળની તેની કરારાત્મક જવાબદારીનું પાલન કર્યું હતું, જેમાં માંગણી કરવામાં આવે ત્યારે કોઈ વાંધો ઉઠાવ્યા વિના તાત્કાલિક ચુકવણી કરવાની આવશ્યકતા હતી.

33. અલગ રીતે કહીએ તો બેંકનો કેસ એ છે કે તેણે પ્રામાણિકપણે અને વ્યવસાયના નિયમિત અભ્યાસક્રમમાં અને યોગ્ય અને યોગ્ય કાળજી, સાવધાની અને ડહાપણ સાથે કામ કર્યું હતું અને તેમાં કોઈ ઉલ્લંઘન કે અનિયમિતતા નથી. એવો દાવો કરવામાં આવે છે કે અરજદારનો દાવો તેથી માન્ય નથી.

આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, તેના આક્ષેપો અને દાવાને જાળવી રાખવા અને સમર્થન આપવા/ન્યાયી ઠેરવવા અને બેંક સામે રાહત મેળવવા માટે, અરજદારે, તેથી, સ્થાપિત કરવું જોઈએ કે બેંકની કાર્યવાહી

(i) કરારની વિરુદ્ધ

(ii) અસમર્થ અને અનધિકૃત

(iii) બોર્ડને રકમની ચૂકવણી કરવી એ બેંકની ભૂલ છે.

(iv) બેંકની કાર્યવાહી યોગ્ય નથી અને

(v) બેંક સતર્ક નહોતી; પરંતુ

(vi) બેંક બેદરકારી દાખવી રહી હતી અને બેંકે કાળજી, સાવધાની અને યોગ્ય ખંત વગર કામ કર્યું હતું.

પક્ષકારોના ઇરાદાના સંદર્ભમાં પુરાવાની ગેરહાજરીમાં આ મુદ્દાનો નિર્ણય લઈ શકાતો નથી.

૩૪. અરજદારના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે તેમના કેસના સમર્થનમાં નીચેના ચુકાદાઓ ટાંક્યા છે:

૩૪.૧ ૧૯ અરજદારના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે પ્રિયા બ્લુ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ ડેટ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ અને અન્ય સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૬૭૮/૨૦૦૧ અને સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૯૧૦/૨૦૦૧ તારીખ ૬/૫/૨૦૦૪ માં પસાર થયેલા અન્ય કેસમાં આ અદાલતના ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે અને તેના પર આધાર રાખ્યો છે, જેમાં માનનીય અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“આવા દસ્તાવેજો ધિરાણ કરારની શરતોને અનુરૂપ હશે. જેમ કે વિસ્કાઉન્ટ સુમનેરે ન્યૂયોર્કની ઇકિવટેબલ ટ્રસ્ટ કંપની [ઉપરોક્ત] ની બાબતમાં તેમના લોર્ડશીપના ભાષણમાં કહ્યું હતું કે, “સ્વીકારતી બેંક ત્યારે જ વળતરનો દાવો કરી શકે છે જ્યારે તે જે શરતો સ્વીકારવા માટે અધિકૃત છે તે સાથેના દસ્તાવેજોની બાબતમાં કડક રીતે પાલન કરવામાં આવે. એવા દસ્તાવેજો માટે કોઈ જગ્યા નથી કે જે લગભગ સમાન હોય, અથવા જે બરાબર કામ કરશે.”

તે ઉપરોક્ત કેસમાં નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવે છે:

“વેચનારના લાભાર્થે ખરીદદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજીના આધારે તા. ૨૭ માર્ચ, ૧૯૯૮ના રોજ લેટર ઓફ ક્રેડિટ જારી કરવામાં આવ્યો હતો. સંબંધિત કલમ નં. ૬માં એવી આવશ્યકતા રાખવામાં આવી હતી કે, “...જહાજના વર્તમાન રજિસ્ટ્રી બંદરની નોંધણી સત્તાધિકારી પાસેથી પ્રમાણપત્રની નકલ રજૂ કરવી, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હોય કે ‘ડેલનીય વોસ્ટોક’ જહાજ પર કોઈ લાઈન્સ, ગીરો, દેવા, કર અથવા અન્ય કોઈ ભારણ નથી. આવું પ્રમાણપત્ર ‘ડેલનીય વોસ્ટોક’ જહાજની વાસ્તવિક સોંપણીની તારીખથી ૭ દિવસ કરતાં પહેલાંની તારીખનું ન હોવું જોઈએ.” અન્ય શરતોમાં, ‘એમ.વી. ડેલનીય વોસ્ટોક’ જહાજની વાસ્તવિક સોંપણી માટેની છેલ્લી તારીખ ૯૮/૦૩/૦૪ [એટલે કે ૪મી માર્ચ, ૧૯૯૮] નિર્ધારિત કરવામાં આવી હતી; જ્યારે લેટર ઓફ ક્રેડિટ હેઠળના દસ્તાવેજોની રજૂઆત ૯૮/૦૩/૧૯ [એટલે કે ૧૯મી માર્ચ, ૧૯૯૮]ના રોજ ન્યૂયોર્ક, યુ.એસ.એ. ખાતે અથવા તે પહેલાં કરવાની હતી.”

૩૪.૨ બોર્ડના વિદ્વાન વકીલે, જોકે, પોતાની રજૂઆતને સમર્થન આપવા માટે ગુજરાત મેરીટાઈમ બોર્ડ વિરુદ્ધ લાર્સન એન્ડ ટુબ્રો ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ડેવલપમેન્ટ પ્રોજેક્ટ્સ લિમિટેડ અને અન્યના કેસના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો હતો અને તેમની રજૂઆત હતી કે લગભગ સમાન ગેરંટીની શરતનો આ કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો.

ઉપરોક્ત કેસના ચુકાદામાં સર્વોચ્ચ અદાલતે સમાન શરત, સમાન લખાણ/ભાષા ધરાવતી જોગવાઈ, પર વિચાર કર્યો હતો.

૩૪.૩ ૧૯.૧ ગુજરાત મેરીટાઈમ બોર્ડ વિરુદ્ધ લાર્સન એન્ડ ટુવ્રો ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ડેવલપમેન્ટ પ્રોજેક્ટ્સ લિમિટેડ એન્ડ એ. એન. આર. ના કેસમાં (૨૦૧૬) ૧૦ એસ. સી. સી. ૪૬માં નોંધાયેલા ચુકાદામાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“૩ ૦૭/૦૫/૨૦૧૦ પર, પ્રથમ પ્રતિવાદીએ સૂત્રપાડાથી કાચીગઢમાં સ્થાન બદલવાની વિનંતી કરી અને બેંક ગેરંટી લંબાવવામાં આવી.પ્રથમ પ્રતિવાદીના કહેવા પર, યસ બેંક લિમિટેડે ૫ કરોડ રૂપિયાની રકમ માટે ૨૬/૧૧/૨૦૧૧ પર અપીલકર્તાને બેંક ગેરંટી આપી હતી.સંબંધિત શરતો નીચે મુજબ છે:

“(એ) અમે, યસ બેંક લિમિટેડ, આથી બાંધધરી આપીએ છીએ અને ચૂકવવાની જવાબદારી સ્વીકારીએ છીએ કે કચ્છીગઢ બંદરના વિકાસ માટેના મુખ્ય પ્રમોટર દ્વારા કરવામાં આવેલા ભંગ સામે જી.એમ.બીને રૂ. ૫,૦૦,૦૦,૦૦૦/- [અંકે રૂપિયા પાંચ કરોડ માત્ર]થી

વધુ નહીં તેવી રકમ ચૂકવીશું. કોઈ ભંગ કરવામાં આવ્યો છે કે નહીં અને તેના કારણે કોઈ નુકસાન/હાનિ થઈ છે અથવા ભોગવવામાં આવી છે કે નહીં તે અંગે જી.એમ.બી.નો નિર્ણય અમારા માટે સંપૂર્ણ અને બંધનકર્તા રહેશે.

(બી) અમે, યસ બેંક લિમિટેડ, લીડ પ્રમોટર અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિને કોઈ સંદર્ભ આપ્યા વિના અને જી. એમ. બી. અને લીડ પ્રમોટર અથવા ટ્રિબ્યુનલની કોઈપણ અદાલત અથવા મધ્યસ્થી વચ્ચે કોઈ વિવાદ બાકી છે કે કેમ તે હકીકતને ધ્યાનમાં લીધા વિના, આ ગેરંટી હેઠળ બાકી અને ચૂકવવાપાત્ર રકમ કોઈપણ વિલંબ વિના ચૂકવીએ છીએ, ફક્ત જી. એમ. બી. ની માંગ પર કે જે કહે છે કે ઉપરોક્ત લીડ પ્રમોટર તેના કરારોનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે.જી. એમ. બી. દ્વારા બેંક પર કરવામાં આવેલી આવી કોઈપણ લેખિત માંગ આ ગેરંટી હેઠળ બેંક દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર અને ચૂકવવાપાત્ર રકમના સંદર્ભમાં નિર્ણાયક, ઉપરોક્ત પણ અને સ્પષ્ટ રહેશે.જો કે, આ ગેરંટી હેઠળ બેંકની જવાબદારી રૂ. ૫,૦૦,૦૦,૦૦૦/- (માત્ર પાંચ કરોડ રૂપિયા) થી વધુની રકમ સુધી મર્યાદિત રહેશે.”

માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ફક્ત ૯ થી ૧૩ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“૯ કમનસીબે, ઉચ્ચ અદાલતે હકીકતોના વિશ્લેષણ અને કાયદા અંગેના અભિગમ એમ બંનેમાં ભૂલ કરી.એલ. ઓ. આઈ. નું સરસરી વાંચન સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે તે જામીનગીરી થાપણ જમ કરવાનો કેસ નથી. “....જો કરાર અશક્યતાને કારણે નિરાશ થયો હોય...”. પરંતુ પ્રદર્શન બેંક ગેરંટીનું અમલવારી છે.કાયદાની દ્રષ્ટિએ, ઉચ્ચ અદાલતે નોંધ્યું હોવું જોઈએ કે બેંક ગેરંટી એ બાંધધરી આપનાર-બેંક અને બાંધધરી આપનાર-અપીલકર્તા વચ્ચેનો સ્વતંત્ર કરાર છે.ગેરંટી બિનશરતી છે.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે પ્રદર્શનની બાંધધરી મુખ્ય પ્રમોટર દ્વારા ઉદ્ધંધન સામે છે, એટલે કે., પ્રથમ જવાબ આપનાર.પરંતુ બેંક અને અપીલકર્તા વચ્ચે, બેંક ગેરંટીમાં સમાવિષ્ટ ચોક્કસ શરત એ છે કે ઉદ્ધંધન અંગે અપીલકર્તાનો નિર્ણય બેંક માટે બંધનકર્તા છે.નિર્ણયની ન્યાયીતા એ અપીલકર્તા અને પ્રથમ પ્રતિવાદી વચ્ચેની એક અલગ બાબત છે અને ભારતના બંધારણની **કલમ ૨૨૬** હેઠળની કાર્યવાહીમાં તે પ્રશ્નમાં જવાનું ઉચ્ચ ન્યાયાલયનું કામ નથી કારણ કે હકીકતના ઘણા વિવાદિત પ્રશ્નો સામેલ છે.

૩૪.૪ ઉપરોક્ત મુદ્દાઓ એવા છે કે જેના માટે અરજદાર અને બેંક વચ્ચેના કરાર હેઠળની જોગવાઈઓ સહિત વિવિધ પાસાઓના પુરાવા અને વિચારણાની જરૂર પડશે.આ પૃષ્ઠભૂમિમાં અમે આ તબક્કે કોઈ નિષ્કર્ષ નોંધવાનું અથવા કોઈ ટિપ્પણી કરવાનું પણ ટાળીશું કારણ કે જ્યારે અમે અરજી સ્વીકારતા નથી, ત્યારે અરજદારના અધિકાર (મુદ્દા, દાવા અને ફરિયાદને આંદોલન કરવા) ને ખુલ્લો રાખવાનું યોગ્ય માનીએ છીએ, પરંતુ

ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ કોઈ પણ ટિપ્પણી કરવી યોગ્ય અને યોગ્ય રહેશે નહીં જેથી તે બંને પક્ષોને અસર ન કરે.

૩૫ અરજદારના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે ૧૯૭૭ (૦)

જી.એલ.એચ.ઈ.એલ.-એચ સી ૨૦૦૨૨૬ માં નોંધાયેલા અમદાવાદ

કોટન મેન્યુફેક્ચરિંગ કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયાના

કેસમાં આ અદાલતના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે કે બાકી અરજીઓ પર

૨૨૬ ની સુધારેલી જોગવાઈના અર્થઘટનની ચર્ચા કરવામાં આવી

હતી.એવું માનવામાં આવે છે કે જ્યાં પડકાર એ આધાર પર છે કે ઓર્ડર

અલ્ટ્રા વાયર્સ છે, ત્યાં વૈકલ્પિક ઉપાયને સમાપ્ત કરવાનો પ્રશ્ન ભાગ્યે જ

ઊભો થઈ શકે છે.જો વૈકલ્પિક ઉપાય પૂરતો અસરકારક ન હોય તો

સુધારેલી કલમ ૨૨૬ (૩) હેઠળ અરજી પર વિચાર કરી શકાય છે.

આ કેસમાં નિર્ધારિત દરખાસ્ત સાથે અસંમત થવાનું કોઈ કારણ નથી,

પરંતુ બાંયધરીના કરારના સંદર્ભમાં વાસ્તવિક પાસાને ધ્યાનમાં રાખીને,

જેમાં શરતોનો ભંગ કરવામાં આવ્યો હોવાનો આરોપ છે, જેમાં પુરાવા રજૂ

કરવાની જરૂર છે.વધુમાં, દીવાની અદાલત એ પૂરતો અસરકારક વૈકલ્પિક

ઉપાય છે.

તેથી, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત ગુણોત્તરને ધ્યાનમાં લેતા, આ ચુકાદામાં નિર્ધારિત ગુણોત્તર વર્તમાન કેસની હકીકતોને લાગુ પડતો નથી.

૩૬. અરજદારના વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે તાંત્રીયા કન્સ્ટ્રક્શન્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયાના કેસમાં ટી નંબર ૧૨/૨૦૧૭ માં આપવામાં આવેલા કલકત્તા હાઈકોર્ટના ચુકાદા પર વધુ આધાર રાખ્યો છે, જેમાં કોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“મારા મતે, પ્રથમ મુદ્દો સૌથી વધુ મહત્વપૂર્ણ છે. બેંક ગેરંટીનો અમલ તેની શરતો અનુસાર જ કરવો આવશ્યક છે. અમલવારી અથવા માંગણીપત્રમાં એવું જણાવવું જરૂરી હતું કે અરજદાર દ્વારા શરતનો ભંગ કરવામાં આવ્યો હતો અને સરકારને નુકસાન થયું હતું. આ પ્રકારનું નિવેદન તેમાં કરવામાં આવ્યું નહોતું. શ્રીમતી બેનર્જી રજૂ કરે છે કે રેલવેએ કરાર સમાપ્ત કરવાના પત્રમાં આ મુદ્દાઓનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો. મારા મતે, તે પૂરતું રહેશે નહીં. આપું નિવેદન માંગણીની નોટિસમાં હોવું આવશ્યક હતું. હાલના કેસમાં એવું કરવામાં આવ્યું નથી. હું આ બાબત સંપૂર્ણપણે સ્પષ્ટ કરું છું કે માત્ર આ નિવેદન કરવું જરૂરી હતું અને કોઈપણ નુકસાનનો પુરાવો આપવો જરૂરી નહોતો, કારણ કે આ બિનશરતી બેંક ગેરંટી હતી. આ એકમાત્ર કારણસર, તા. ૨૪મી જુલાઈ, ૨૦૧૭ના ઉક્ત પત્ર દ્વારા કરવામાં આવેલી બેંક ગેરંટીની અમલવારી કાયદાની દૃષ્ટિએ

દોષપૂર્ણ હતી. તેને રદ કરવામાં આવે છે. તેના અનુસંધાનમાં લેવામાં આવેલા તમામ પગલાં પાછા ખેંચીને પૂર્વવત્ કરવામાં આવે.”

૩૬.૧ આ ચુકાદો આર્બિટ્રેશન કાર્યવાહીમાંથી ઉદ્ભવે છે.તેથી, એવું કહી શકાય કે પક્ષકારોએ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ તેમના પુરાવા રજૂ કર્યા છે.કે અરજદારે આ અદાલત સમક્ષ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ સીધી રિટ દાખલ કરી છે.એટલે આ ચુકાદો આ કેસને લાગુ પડતો નથી.

૩૬.૨ કલકત્તા ઉચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદાની વાત કરીએ તો, એ નોંધવું સંબંધિત છે કે ઉક્ત ચુકાદામાં અદાલતે પક્ષકારો વચ્ચેનો કરાર સમાપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો અને બેંક દ્વારા ગેરંટીનો કરાર કરવામાં આવ્યો હતો તથા બેંક અને અરજદાર વચ્ચેના સ્વતંત્ર કરારના આધારે ગેરંટી જારી કરવામાં આવી હતી, તે હકીકતને ધ્યાનમાં લીધા બાદ ઉક્ત ચુકાદો અને નિર્દેશો પસાર કર્યા હોવાનું જણાતું નથી. ઉક્ત કેસમાં બેંકે પણ એવો દાવો કર્યો નહોતો કે ગેરંટી અને તેની જવાબદારી પૂર્ણ કરતાં પહેલાં તથા ચુકવણી કરતાં પહેલાં તેણે અરજદારને જાણ કરી હતી અને બોર્ડની માંગણી અને/અથવા બોર્ડ દ્વારા કરવામાં આવેલી ગેરંટીની અમલવારી તથા તેની રીત/પદ્ધતિ સામે અરજદાર તરફથી કોઈ જવાબ અથવા રજૂઆત, તો દૂરની વાત છે, વાંધો પણ કરવામાં આવ્યો નહોતો

અને અરજદાર તરફથી કોઈ વાંધો તથા કાર્યવાહી ન થતાં તેણે રકમ ચૂકવી દીધી હતી. આમ, હાલનો કેસ અલગ પરિસ્થિતિ ધરાવે છે અને વર્તમાન કેસની હકીકતો, બેંકની સ્થિતિ તથા તેનો જવાબ જુદા છે. તેથી, હાલના કેસમાં એ જ અભિગમને યાંત્રિક રીતે અનુસરી શકાય નહીં.

૩૭ એ.આઈ.આર. ૨૦૧૬ એસ.સી. ૨૧૯૯ માં નોંધાયેલા મેસર્સ ગંગોત્રી એન્ટરપ્રાઇઝીસ લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યોના કેસમાં અરજદારના વિદ્વાન વકીલે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે.

“૪૨. કેસના રેકૉર્ડના અવલોકન પરથી અમને જણાય છે કે, પ્રથમ તો, તા. ૨૨/૦૮/૨૦૦૫ના કરાર સંબંધિત મધ્યસ્થીની કાર્યવાહી હજુ પણ પડતર છે. બીજું, પ્રતિવાદીઓ દ્વારા અપીલકર્તા પાસેથી માંગવામાં આવેલી રકમ તે કરાર સાથે સંબંધિત નથી, જેના માટે બેંક ગેરંટી આપવામાં આવી હતી, પરંતુ તે અન્ય તા. ૨૨/૦૮/૨૦૦૫ના કરાર સાથે સંબંધિત છે, જેના માટે કોઈ બેંક ગેરંટી આપવામાં આવી નહોતી. ત્રીજું, પ્રતિવાદીઓ દ્વારા અપીલકર્તા પાસેથી માંગવામાં આવેલી રકમ ગુકસાનના સ્વરૂપમાં છે, જેના અંગે મધ્યસ્થીની કાર્યવાહીમાં હજુ સુધી કોઈ નિર્ણય કરવામાં આવ્યો નથી. ચોથું, માંગવામાં આવેલી રકમ હાલમાં બાકી રકમ પણ નથી અને ચૂકવવાપાત્ર રકમ પણ નથી. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, પ્રતિવાદીઓ દ્વારા માંગવામાં આવેલી રકમ ન તો સ્વીકારેલી રકમ છે અને ન તો કોઈ ન્યાયિક કાર્યવાહીમાં કાયદાની અદાલત દ્વારા

તેના અંગે કોઈ નિર્ણય કરવામાં આવ્યો છે, પરંતુ તે વિવાદિત રકમ છે. અને અંતે, વિવાદિત બેંક ગેરંટી તા. ૧૪/૦૭/૨૦૦૬ના કરારના અમલીકરણના કામ માટે આપવામાં આવેલી પરફોર્મન્સ ગેરંટીના સ્વરૂપમાં હતી, અને કામ પ્રતિવાદીઓના સંતોષ મુજબ પૂર્ણ થઈ ગયું હોવાથી, તેમને બેંક ગેરંટીની રકમ વસૂલ કરવાનો કોઈ અધિકાર નહોતો.

૪૩. તેથી, અપીલકર્તાને પ્રતિબંધાજ્ઞા આપવાની અરજી ફગાવી દેવામાં નીચલી બંને અદાલતોએ ભૂલ કરી છે એવું ઠરાવવામાં અમને કોઈ સંકોચ નથી. અમારે આ નોંધવું પડે છે કે, વિવાદ પર લાગુ પડતા આ અદાલત દ્વારા યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (ડી.જી.એસ. એન્ડ ડી.) [એ.આઈ.આર. ૧૯૭૪ એસ.સી. ૧૨૬૫]ના કેસમાં પ્રતિપાદિત કાયદાની નોંધ લેવામાં નિષ્ફળ રહીને અને તેના બદલે હિમાદ્રી કેમિકલ્સ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ વિરુદ્ધ કોલ ટાર રિફાઈનિંગ કંપની, એ.આઈ.આર. ૨૦૦૭ એસ.સી. ૨૭૯૮ તથા યુ.પી. સ્ટેટ શુગર કોર્પોરેશન વિરુદ્ધ સુમેક ઇન્ટરનેશનલ લિમિટેડ, (૧૯૯૭) ૧ એસ.સી.સી. ૫૬૮ : (એ.આઈ.આર. ૧૯૯૭ એસ.સી. ૧૬૪૪)ના કેસોમાં પ્રતિપાદિત બેંક ગેરંટી સંબંધિત સામાન્ય સિદ્ધાંત પર આધાર રાખીને, બંને અદાલતોએ અધિકારક્ષેત્રની ભૂલ કરી છે. આ કેસોમાં પ્રતિપાદિત સિદ્ધાંત અંગે કોઈ વિવાદ હોઈ શકે નહીં. તેમ છતાં, દરેક કેસનો નિર્ણય તેમાં સંકળાયેલી હકીકતોના સંદર્ભમાં જ કરવો પડે છે. હાલનો કેસ હકીકતોની દૃષ્ટિએ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (ડી.જી.એસ. એન્ડ ડી.)ના કેસ જેવો જ હતો અને તેથી તે કેસમાં પ્રતિપાદિત કાયદો આ કેસને લાગુ પડતો હતો. આ અદાલત સમક્ષ પણ બંને વિદ્વાન વકીલોએ અમારું ધ્યાન યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (ડી.જી.એસ. એન્ડ ડી.)ના કેસમાં પ્રતિપાદિત કાયદા તરફ દોર્યું નહોતું.”

૩૭.૧ આ ચુકાદો વર્તમાન કેસને લાગુ પડતો નથી.કારણો સ્પષ્ટ છે;

(i) કામ શરૂ થયું નથી અને પૂર્ણ થયું નથી.

(ii) બેંક ગેરંટીનો કરાર પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને પ્રતિવાદી નંબર ૨ વચ્ચે હોય છે.

(iii) અરજદારે પ્રતિવાદી નંબર ૨ સાથે ગીરો આપવાનો કરાર કર્યો છે.

(iv) બેંક ગેરંટી બિનશરતી છે.

(v) મધ્યસ્થી સમક્ષ કોઈ કાર્યવાહી બાકી નથી.

૩૮ ઉપરોક્ત ઉલ્લેખિત ચુકાદામાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે પ્રતિપાદિત કરેલા સિદ્ધાંત, હાલના કેસના તથ્યો અને સંજોગો, બેંક ગેરંટીનો પહેલેથી જ અમલ કરાવવામાં આવી ચૂક્યો છે/તેની રકમ વસૂલ કરવામાં આવી છે તે હકીકત, બેંક ગેરંટીના સંદર્ભમાં ગંભીર પ્રકારની છેતરપિંડી કરવામાં આવી હોવાનું સાબિત થયું નથી તે હકીકત, અરજદારને અપૂરણીય નુકસાન અથવા અન્યાય થયો હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું નથી તે હકીકત તથા બેંક ગેરંટીના બિનશરતી સ્વરૂપને ધ્યાનમાં લેતાં, અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી પ્રાર્થના મુજબનો વચગાળાનો રાહત હુકમ આપવા અમે ઈચ્છુક નથી.

૩૯ એલ.ઓ.આઈ.માં દર્શાવવામાં આવેલી શરતો, બેંક ગેરંટીના નિયમો અને શરતો, રેકૉર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવેલ પક્ષકારો વચ્ચે થયેલો પત્રવ્યવહાર, ઉપરોક્ત ઉલ્લેખિત ચુકાદાઓમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે પ્રતિપાદિત કરેલો સિદ્ધાંત તથા હાલના કેસના તથ્યો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતાં, અમારું માનવું છે કે આ એવો કેસ નથી જેમાં રિટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાની આવશ્યકતા હોય. તેથી, અમે આ અરજી સ્વીકારતા નથી. પરિણામે, આ અરજી ફગાવવામાં આવે છે.

(ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. એમ. ઠાકર)

(ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વી. પી. પટેલ)

વિષય: લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટ ની શરતોના ભંગ બદલ જારી કરવામાં આવેલી બિનશરતી બેંક ગેરંટીના અમલીકરણ અને કરારના ક્ષેત્રમાં બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ રિટ અધિકારક્ષેત્રની મર્યાદા અંગેની રિટ અરજી ફગાવવા બાબત.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.